
**Jakość powietrza
w ocenie mieszkańców
województwa Małopolskiego**

Raport z badań, 2018 r.

**Instytut Badań Rynku
i Opinii Publicznej**

Badania przeprowadzone przez CEM Instytut Badań Rynku i Opinii Publicznej, na zlecenie Stowarzyszenia Krakowski Alarm Smogowy, w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze” dofinansowanego w ramach Programu Unii Europejskiej LIFE, / LIFE-IP MALOPOLSKA / LIFE14 IPE PL 021. Raport przedstawia wyłącznie poglądy autora, a Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za żadne ewentualne wykorzystanie zawartych w nim informacji.

Opracowanie wyników:
Łukasz Pytliński, CEM Instytut Badań Rynku i Opinii Publicznej

Kraków, Maj 2018

Spis treści

Informacje na temat badań	4
Wprowadzenie	5
Główne wyniki.....	6
Ocena jakości powietrza	8
Ocena wpływu zanieczyszczenia powietrza na życie mieszkańców	14
Spalanie odpadów.....	18
Ocena przyczyn zanieczyszczenia powietrza	20
Działania na rzecz ograniczenia zanieczyszczenia powietrza.....	23
Dostęp do informacji.....	28
Znajomość uchwały antysmogowej	33
Spis wykresów.....	36

Informacje na temat badań

Termin realizacji badania

Badania zrealizowane zostały przez CEM Instytut Badań Rynku i Opinii Publicznej w marcu i kwietniu 2018 r.

Technika realizacji badania

Badania wykonano techniką wywiadu telefonicznego CATI przeprowadzonego przez przeszkolonych ankieterów z pracowni CATI zlokalizowanej w siedzibie Instytutu CEM w Krakowie.

Narzędzie badawcze

Do badań wykorzystano standaryzowany kwestionariusz wywiadu składający się w większości z pytań zamkniętych.

Wielkość próby

Badania wykonano na reprezentatywnej próbie 1000 dorosłych mieszkańców województwa Małopolskiego. Próba o tej wielkości obarczona jest błędem statystycznym na poziomie +/-3% (przy 95% poziomie ufności). Jako operat losowania posłużyły bazy telefoniczne zawierające numery stacjonarne i komórkowe.

Struktura próby

W procesie doboru próby kontrolowano strukturę próby według kwot płci i wieku. Ponadto kontrolowano rozkład liczebności próby według proporcji wielkości miejscowości zamieszkania. Struktura próby odpowiadająca strukturze populacji generalnej mieszkańców Małopolski w przypadku tej zmiennej przedstawiona została w tabeli poniżej.

	Liczebność próby (N)	Udział w populacji (%)
Kraków	243	24,3%
Miasta powyżej 50 tys.	66	6,6%
Miasta poniżej 50 tys. mieszkańców	221	22,1%
Wsie	470	47,0%
Ogółem	1000	100%

Porównanie wyników kolejnych fal badań z 2016 r. i 2018 r.

W raporcie ujęto porównanie wyników tegorocznych badań z danymi pochodzącymi z badania zrealizowanego na reprezentatywnej próbie mieszkańców Małopolski N=1000 w okresie lipiec-sierpień 2016r. W uzasadnionych sytuacjach dane na wykresach z poszczególnych fal badania zostały ze sobą zestawione.

Wprowadzenie

W 2016 r. przeprowadzone zostały w ramach projektu LIFE pierwsze badania opinii na temat postrzegania problemu jakości powietrza przez mieszkańców Małopolski. Od tego czasu w sferze działań mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia powietrza poczynione zostały znaczne postępy. Obok niesłabnącej, a wręcz narastającej obecności tematyki zanieczyszczenia powietrza w mediach publicznych, do najistotniejszych zaliczyć należy przyjęcie w 2017 r. przez Sejmik Województwa Małopolskiego tzw. uchwały antyśmogowej, która obejmuje swoimi zapisami obszar całego województwa. Celem badań zrealizowanych w 2018 r. jest więc między innymi ocena skali zmian jakie zaszły od 2016 r. w społecznej percepcji problematyki zanieczyszczenia powietrza i odpowiedź na pytanie czy aktywność lokalnych władz, mediów oraz organizacji pozarządowych przekłada się na rosnącą świadomość w analizowanym obszarze.

Badania zrealizowane w 2016 r. dowodziły, że świadomość wagi problemu zanieczyszczenia powietrza, szczególnie wśród mieszkańców stolicy województwa, jest wysoka. Wskazywały również na znaczny poziom akceptacji działań prowadzących do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza, przede wszystkim w obszarze niskiej emisji pochodzącej z indywidualnych palenisk. Równocześnie wykazały, że dla wielu mieszkańców Małopolski dostęp do informacji na temat aktualnego stanu jakości powietrza wciąż jest utrudniony, a wiedza na temat systemu monitoringu znacznie ograniczona.

Wyniki obecnych badań nie pozostawiają wątpliwości, że problematyka zanieczyszczenia powietrza staje się dla mieszkańców województwa coraz istotniejsza. Z drugiej strony potwierdzają aktualność wniosków opartych na wynikach pierwszej fali badań. Wskazują one, że o ile postawy mieszkańców w tym obszarze cechuje dość rozbudowany i jednoznacznie nakierowany komponent emocjonalny to niestety płaszczyzna poznawcza, definiująca wiedzę na temat konkretnych faktów dotyczących zjawiska, jest często uboga. Badania potwierdziły ponadto wysnuty wcześniej wniosek dotyczący znacznego zróżnicowania oceny wagi problemu zanieczyszczenia powietrza pomiędzy mieszkańcami stolicy województwa, a mieszkańcami pozostałych jego obszarów. Badani z Krakowa znacznie częściej skłonni są traktować zanieczyszczenie powietrza w kategoriach osobistego problemu. Obawy dotyczące konsekwencji tego zjawiska są wśród nich sygnalizowane znacznie silniej, co prawdopodobnie przełoży się na większą społeczną akceptację wszelkich, nawet radykalnych, zmian infrastrukturalnych, prawnych i technicznych prowadzących do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza w miejscu ich zamieszkania.

Główne wyniki

- W porównaniu z 2016 rokiem, wśród Małopolan znacznie wzrosła świadomość problemu zanieczyszczenia powietrza.
- Ponad 50% mieszkańców województwa ocenia jakość powietrza w swojej miejscowości jako złą lub bardzo złą. W 2016 roku było to niespełna 40%. Warto podkreślić, że odnotowano znaczny wzrost świadomości nie tylko w Krakowie, gdzie już w 2016 była ona wysoka, ale przede wszystkim w mniejszych miastach (wzrost z 36% do 60%) oraz wsiach (z 16% do 29%).
- Aż 72% mieszkańców województwa negatywnie ocenia jakość powietrza w trakcie sezonu grzewczego. Tu również odnotowano wzrost względem wyników z 2016 roku - o 9 punktów procentowych. Takiego zdania jest aż 92% mieszkańców i mieszanek Krakowa, 82% osób mieszkających w pozostałych miastach oraz 56% respondentów zamieszkujących wsie.
- Aż 79% badanych słusznie zauważa, że jakość powietrza jest najgorsza zimą – w 2016 roku było to 58%.
- Mieszkańcy Małopolski najczęściej wskazują swoje województwo jako region o najgorszej jakości powietrza w kraju.
- 80% badanych mieszkańców Małopolski uważa, że jakość powietrza w miejscu ich zamieszkania może w przyszłości nieść ze sobą negatywne konsekwencje zdrowotne dla nich lub członków ich rodzin. W porównaniu do 2016 r. udział ten wzrósł o 11%.
- Wzrósł odsetek mieszkańców dostrzegających problem spalania śmieci w swoim otoczeniu, z 45% do 53%. Najczęściej tego rodzaju doświadczenia deklarują osoby zamieszkujące mniejsze miasta (66% respondentów).
- Znacznie wzrósł odsetek mieszkańców województwa słusznie upatrujących głównej przyczyny zanieczyszczenia powietrza w spalaniu węgla i drewna w domowych piecach i kotłach – z 58% w 2016 roku do 72% w obecnych badaniach.
- Świadomość faktu, że spalanie drewna ma również negatywny wpływ na jakość powietrza wciąż pozostaje dość niska, choć i tu odnotowano wzrost świadomości. Z 27% respondentów przyznających, że spalanie drewna zdecydowanie ma lub raczej ma wpływ na obniżenie jakości powietrza do 33% w 2018. Największą wiedzą w tym względzie wykazali się mieszkańcy Krakowa, gdzie takiej odpowiedzi udzieliło 44% respondentów.
- Jedynie 34% Małopolan pozytywnie ocenia działania władz w obszarze ochrony powietrza. W 2016 roku odsetek pozytywnych odpowiedzi był podobny. Najbardziej pozytywną opinię wyrażają mieszkańcy Krakowa, choć i tu odsetek nie przekracza połowy respondentów i wynosi 40%.

- Jako główne działania w zakresie poprawy jakości powietrza mieszkańcy spontanicznie wymieniają: dopłaty do wymiany ogrzewania (72%), egzekwowanie zakazu spalania śmieci i niskiej jakości węgla (48%). Inne to: zwiększanie świadomości mieszkańców (13%), dopłaty do paliw (13%) oraz ograniczenie ruchu samochodów (12%).
- Dopytani o szereg rozwiązań w zakresie transportowym, Małopolanie wyrazili największe poparcie dla zakazu wjazdu samochodów ze starymi silnikami diesla do centrów miast (69% w całej próbie, 81% Krakowian).
- Każda z trzech zaprezentowanych badanych koncepcji z zakresu ograniczenia zanieczyszczenia pochodzącego z niskiej emisji: działania polegające na obowiązku wymiany starych kotłów i pieców na węgiel (przy zapewnieniu dopłat do wymiany), zakaz sprzedaży najgorszej jakości węgla o wysokiej zawartości zanieczyszczeń, jak i podwyższenie wysokości kar pieniężnych za spalanie śmieci, uzyskała akceptację na bardzo wysokim poziomie – około 90% respondentów – bez względu na miejsce zamieszkania badanych.
- Na przestrzeni ostatnich dwóch lat wzrósł dostęp do informacji o bieżącej jakości powietrza – 58% deklaruje, że czuje się dobrze poinformowana w tym względzie (w 2016 roku było to 43%). Jednakże, występują duże różnice między stolicą Małopolski (87%) dobrze poinformowanych, a resztą województwa – 56% w pozostałych miastach i jedynie 44% na wsiach.
- Mieszkańcy chcieliby mieć dostęp do informacji o zanieczyszczeniu powietrza w: Internecie (54%), na tablicach informacyjnych w miejscach publicznych (38%), oraz w mediach (telewizji raz radio – 17% i 16%). Mieszkańcy mniejszych miejscowości wskazują również na urzędy lokalnej administracji.
- Niemal 70% mieszkańców regionu deklaruje, że słyszało o wprowadzeniu uchwały antysmogowej. Niestety nie idzie to w parze z rzeczywistą wiedzą dotyczącą jej zapisów. Zaledwie co piąty mieszkaniec województwa wśród zapisów uchwały identyfikuje konieczność wymiany przestarzałych kotłów węglowych na bardziej nowoczesne, a tylko co dziesiąty wskazuje na zakaz używania węgla niskiej jakości.
- Po zapoznaniu się z podstawowymi zapisami uchwały, aż 88% Małopolan deklaruje poparcie dla wprowadzanych zmian. Co ważne, wynik ten nie zależy od posiadanego źródła ogrzewania.
- Poparcie dla działań na rzecz poprawy jakości powietrza utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie – 90%. Chodzi tu o obowiązek wymiany starych kotłów i pieców na węgiel (przy zapewnieniu dopłat do wymiany), zakaz sprzedaży najgorszej jakości węgla o wysokiej zawartości zanieczyszczeń, jak i podwyższenie wysokości kar pieniężnych za spalanie śmieci.
- Aż 85% respondentów dostrzega potrzebę pomocy świadczonej przez ekodoradców – a więc doradztwa przy doborze ekologicznego ogrzewania domu, otrzymaniu dofinansowania do wymiany pieców węglowych oraz prowadzenia akcji edukacyjnych.

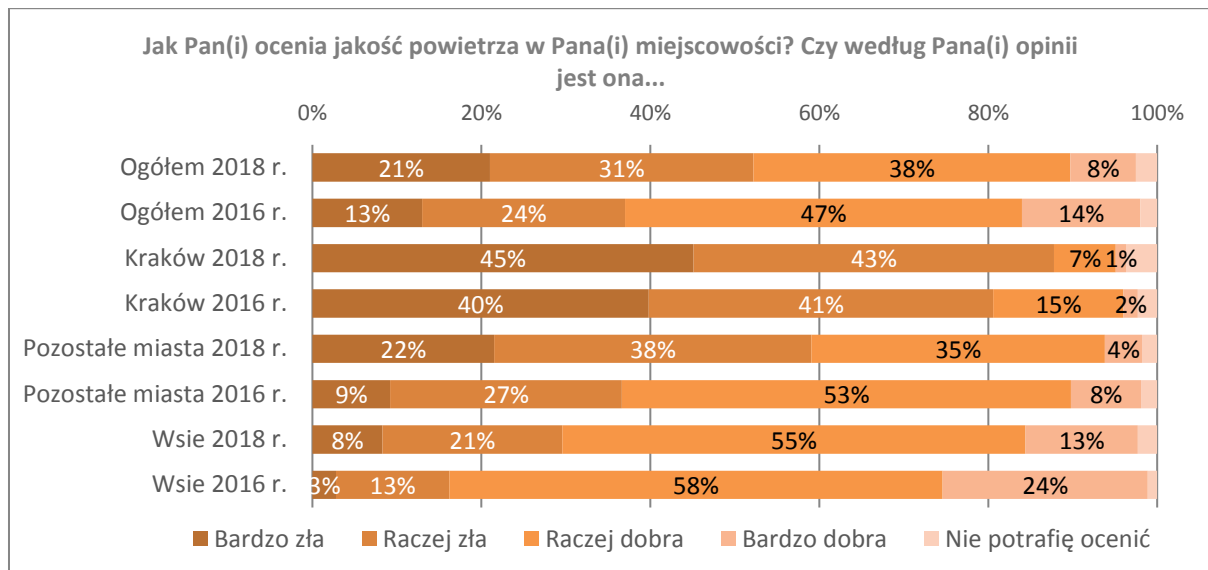
Ocena jakości powietrza

Wyniki badań przeprowadzonych w 2018 r. wskazują, że **ponad 50% mieszkańców województwa Małopolskiego ocenia jakość powietrza w miejscu zamieszkania jako złą lub bardzo złą**. Porównanie z wynikami uzyskanymi w badaniach realizowanych w 2016 r. dowodzi, że poczucie subiektywnego komfortu w tym obszarze uległo znacznemu pogorszeniu. Analogiczny wskaźnik kształtował się bowiem w 2016 r. na poziomie niespełna 40%. Różnica ta nie wynika jednak z rzeczywistego pogorszenia się stanu jakości powietrza na przestrzeni ostatnich dwóch lat, gdyż jakość ta utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie, a jest związana raczej ze **wzrostem świadomości społecznej w tym obszarze**. Niewątpliwie również wpływ na wielkość tej różnicy ma fakt, że badania w 2016 r. realizowane były w sezonie letnim, natomiast w 2018 r. wykonano je pod koniec sezonu grzewczego, co jak można się spodziewać również wywarło wpływ na liczbę ocen negatywnych.

Porównanie wyników w segmentach badanych wyróżnionych ze względu na miejsce zamieszkania, podobnie jak to miało miejsce w 2016 r.,

ujawnia znaczne różnice w postrzeganiu problemu zanieczyszczenia powietrza wśród mieszkańców poszczególnych typów miejscowości. Najwięcej osób nisko oceniających jakość powietrza odnotować można w największym mieście województwa, Krakowie, gdzie negatywną ocenę wystawiło niemal 90% badanych, z czego połowa respondentów określa jakość powietrza jako bardzo złą. W innych miastach województwa odsetek niezadowolonych z jakości powietrza kształtuje się na poziomie 60%. Najmniej badanych negatywnie oceniających ten aspekt odnotować można na terenach wiejskich, gdzie niemal 70% respondentów określa jakość powietrza jako dobrą lub bardzo dobrą. Należy jednak podkreślić, że **udział ocen negatywnych wzrósł we wszystkich typach miejscowości. Wśród mieszkańców Krakowa odsetek osób oceniających jakość powietrza jako złą lub bardzo złą wzrósł z 81% do 88%. Jeśli chodzi o mieszkańców pozostałych miast, to odnotowano wzrost z 36% na 60% negatywnych ocen, a w przypadku mieszkańców wsi, z 16% na 29%.**

Wykres 1. Ocena jakości powietrza w miejscu zamieszkania respondenta

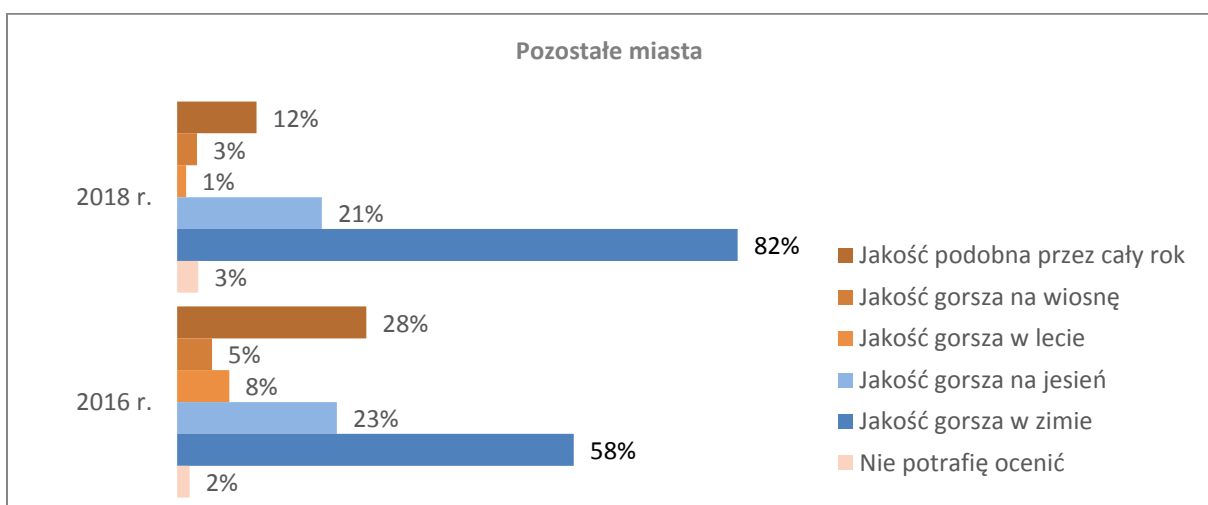
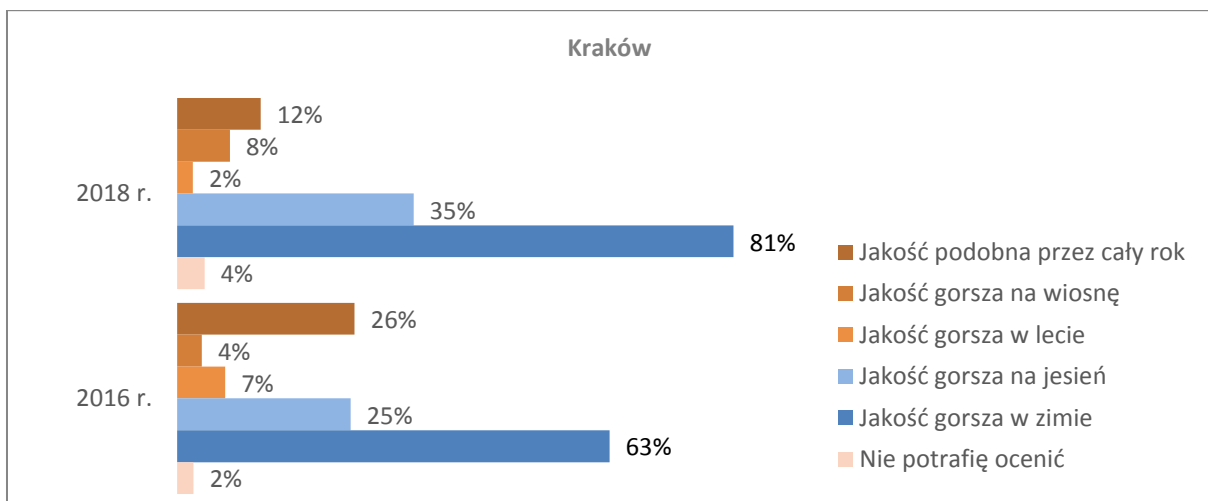
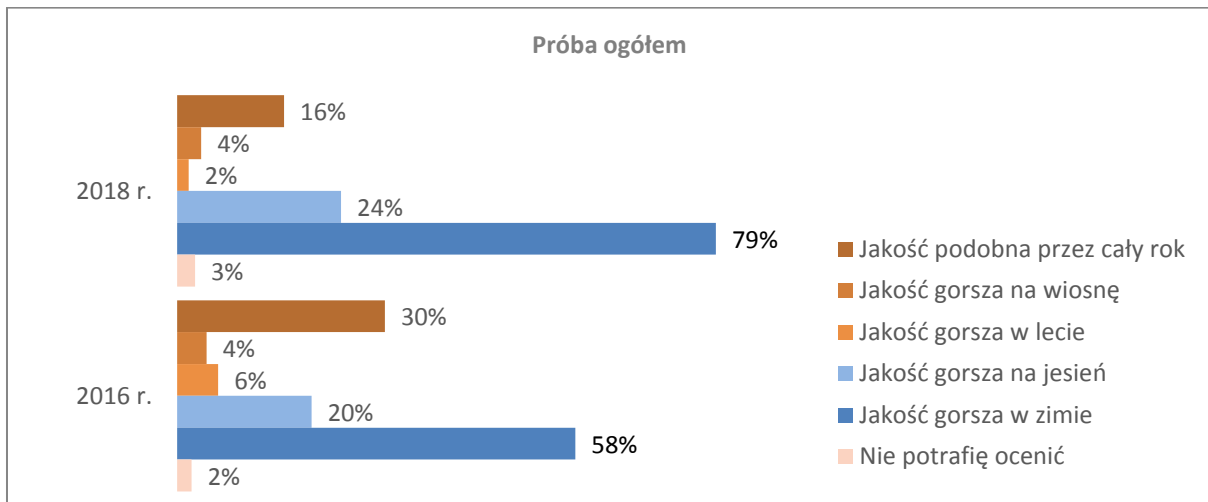
Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000

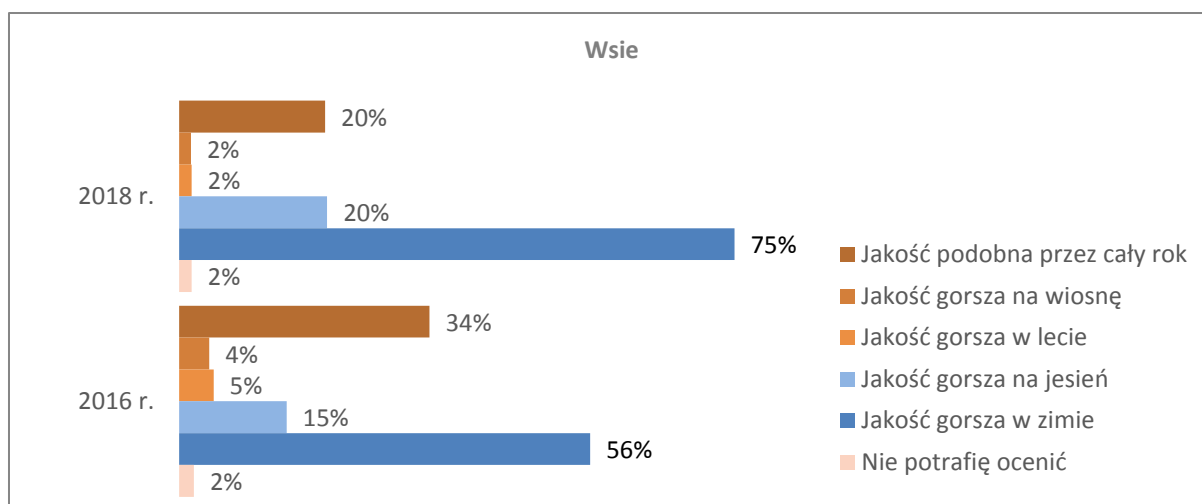
Oprócz wielkości zamieszkiwanej miejscowości główny wpływ na poziom oceny jakości powietrza ma wykształcenie badanych. O ile wśród osób o wykształceniu podstawowym i zasadniczym jakość powietrza nisko skłonnych jest oceniać niewiele ponad 30% badanych, to wśród badanych o wykształceniu średnim jest to już niemal 50%, a wśród respondentów z wykształceniem wyższym odsetek ten istotnie przekracza 60%. Generalnie więc **im wyższe wykształcenie respondentów, tym częściej skłonni są oni oceniać jakość powietrza w miejscu zamieszkania jako niską lub bardzo niską.** Nieco częściej negatywne oceny jakości

powietrza skłonne są wystawiać kobiety. Na opinię w tej kwestii nie ma natomiast większego wpływu wiek badanych.

Niewielkie różnice pomiędzy segmentami badanych wyznaczonymi miejscem zamieszkania ujawnia odpowiedź na pytanie o jakość powietrza w różnych porach roku. **Generalnie większość badanych wskazuje, że jakość powietrza w ich miejscowości pogarsza się zimą, a co czwarty badany twierdzi, że jakość ta obniża się już jesienią.**

Wykres 2. Porównanie oceny jakości powietrza w miejscu zamieszkania respondenta w różnych porach roku – „Czy jakość powietrza w Pana(i) miejscowości jest podobna przez cały rok, czy też w trakcie określonych pór roku ulega ona pogorszeniu?”

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000. Respondent miał możliwość wskazania wielu odpowiedzi, więc dane nie sumują się do 100%.

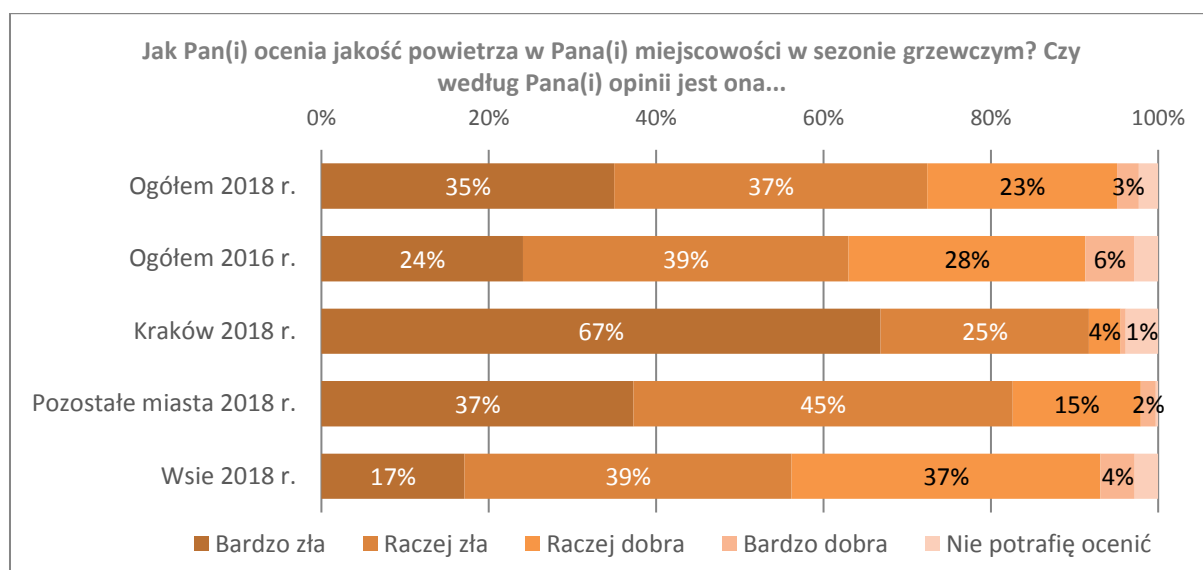
Również w tym wypadku należy odnotować znaczną różnicę pomiędzy kolejnymi falami badań. Dla przykładu w 2016 r. 30% badanych wskazywało, że jakość powietrza utrzymuje się w ich miejscowości na podobnym poziomie przez cały rok, podczas gdy obecnie odsetek tych odpowiedzi spadł niemal o połowę, natomiast udział osób, które odnotowały wzrost zanieczyszczenia powietrza w zimie zwiększył się niemal o 20%.

Mieszkańcy wsi w porównaniu do pozostałych badanych nieznacznie częściej skłonni są wskazywać, że jakość powietrza utrzymuje się na podobnym poziomie przez cały rok. W Krakowie aż 81% badanych twierdzi, że jakość powietrza pogarsza się w zimie, a co trzeci mieszkaniec miasta uważa, że niższa jest już jesienią.

Biorąc pod uwagę fakt, że badania w 2018 r. zostały wykonane na przełomie marca i kwietnia, a więc wczesną wiosną, istniała obawa, że badani oceniać będą jakość powietrza w ich miejscowości wyłącznie w kontekście tej pory roku,

w której zrealizowane zostało badanie. Stąd konieczne było powtórzenie tego pytania z konkretnym już jednak wskazaniem na sezon grzewczy. Jak się okazuje oceny ulegają znacznemu obniżeniu w sytuacji gdy pytanie odnosi się do jakości powietrza w zimie. W próbie ogółem jakość powietrza w tym okresie roku opisuje jako niską lub bardzo niską ponad 70% mieszkańców Małopolski (w 2016 r. było to około 60%). Szczególnie dobitnie wypowiadają się na temat jakości powietrza w sezonie grzewczym mieszkańcy Krakowa, wśród których aż 67% badanych określa ją jako bardzo złą, a dalsze 25% jako złą. Większość mieszkańców innych miast Małopolski również nie ma wątpliwości, że w sezonie grzewczym zanieczyszczenie powietrza stanowi bardzo istotny problem, gdyż ponad 80% z nich uważa, że jakość powietrza w tym okresie nie jest dobra. Najmniej negatywnych opinii na ten temat można odnotować wśród mieszkańców terenów wiejskich. Na pozytywne oceny jakości powietrza w sezonie grzewczym wskazuje 41% badanych zamieszkujących małopolskie wsie.

Wykres 3. Ocena jakości powietrza w miejscu zamieszkania respondenta w sezonie grzewczym

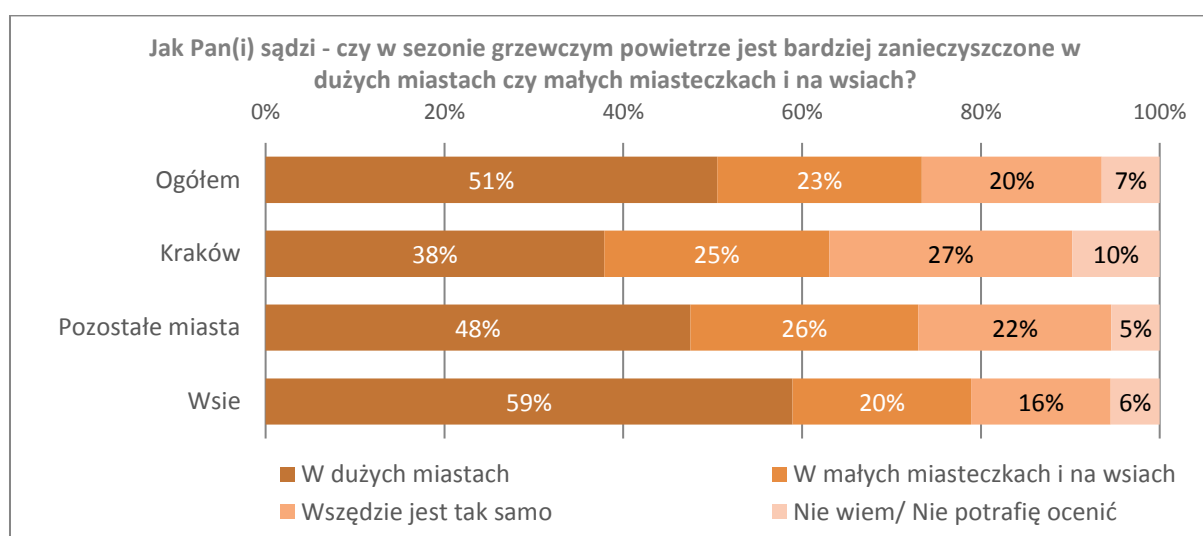

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

W tegorocznej fali badań dodatkowo zapytano respondentów o ich wyobrażenia dotyczące jakości powietrza w dużych miastach oraz w małych miejscowościach i na wsiach. Wyniki wskazują na dominujące przekonanie, że z większymi problemami w obszarze zanieczyszczenia powietrza borykają się duże miasta. Im mniejsza miejscowość tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia tego typu opinii. Niemal

60% mieszkańców wsi uważa, że problem smogu bardziej dotyczy dużych miast, podczas gdy co czwarty mieszkaniec Krakowa twierdzi, że to właśnie w mniejszych miejscowościach powietrze jest bardziej zanieczyszczone a dalsze 27% Krakowian uważa, że wielkość miejscowości nie ma wpływu na poziom zanieczyszczenia.

Wykres 4. Ocena poziomu zanieczyszczenia w dużych miastach i małych miejscowościach

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

Mieszkańcy Małopolski nie mają wątpliwości, że region, w którym mieszkają, a także sąsiednie województwo śląskie, cechuje najbardziej zanieczyszczone powietrze w Polsce. Badani poproszeni o wskazanie dwóch regionów w Polsce z najniższą ich zdaniem jakością powietrza w zdecydowanej większości wymieniają jedno z dwóch województw – małopolskie lub śląskie. Województwo małopolskie wskazywane jest nieco częściej, bo przez 84% badanych, podczas gdy na województwo śląskie wskazuje 73% badanych. Największy odsetek respondentów, którzy wskazują w tym pytaniu Małopolskę, wyróżnić można w stolicy województwa – wśród Krakowian aż 90% badanych

przekonanych jest, że zamieszkują najbardziej zanieczyszczony region w Polsce. W innych typach miejscowości odsetek ten ma nieco niższą wartość, choć i tak uznać możemy go za wysoki. Dla przykładu **na terenach wiejskich odnotować można aż 80% osób, które wymieniają Małopolskę w gronie najbardziej zanieczyszczonych województw.** Równocześnie, jak dowodzą wcześniej prezentowane wyniki, na wsiach najmniej jest osób skłonnych dostrzeżać problem zanieczyszczenia powietrza w swojej miejscowości. W 2016 r. uzyskano zbliżone wyniki.

Wykres 5. Województwa, w których jakość powietrza jest najgorsza zdaniem mieszkańców Małopolski

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000. Respondent miał możliwość wskazania dwóch odpowiedzi, więc dane nie sumują się do 100%.

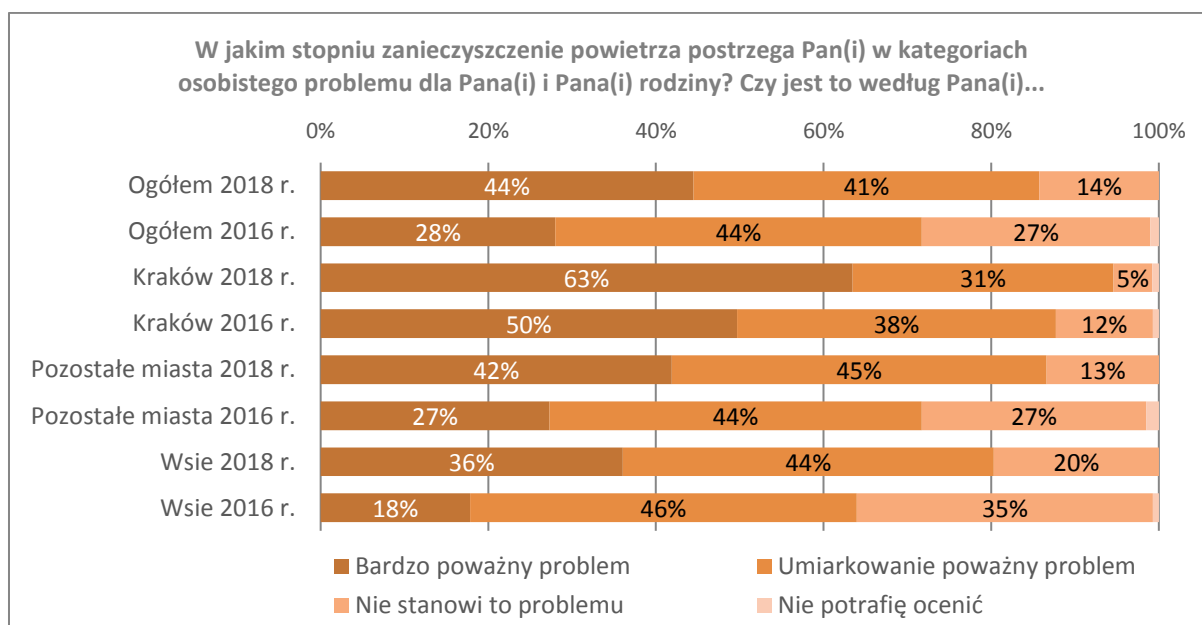
Ocena wpływu zanieczyszczenia powietrza na życie mieszkańców

Zanieczyszczenie powietrza zalicza się do tej grupy problemów ekologicznych, które nie ograniczają się wyłącznie do oddziaływania w sferze publicznej, lecz bezpośrednio ingerują w prywatną przestrzeń życia mieszkańców. Tezę tę potwierdzają wyniki badań. **Aż 44% badanych mieszkańców województwa Małopolskiego przyznaje, że zanieczyszczenie powietrza stanowi dla nich lub ich rodzin bardzo poważny osobisty problem, natomiast zaledwie 14% respondentów wskazuje, że problem ten nie dotyka ich osobiście.** Od 2016 r. w aspekcie postrzegania zanieczyszczenia powietrza w kategoriach osobistego problemu zaszła istotna zmiana. **Odsetek traktujących zanieczyszczenia jako bardzo poważny problem wzrósł o**

16% przy równoczesnym spadku udziału bagatelizujących wpływ tego zjawiska na zdrowie o 13%.

Najsilniej swoje obawy w tym względzie akcentują mieszkańcy stolicy województwa Małopolskiego. W Krakowie ponad 60% badanych wskazuje, że zanieczyszczenie powietrza stanowi dla nich osobiście lub dla ich rodzin bardzo poważny problem. W pozostałych miastach województwa zanieczyszczenie powietrza w kategoriach bardzo poważnego osobistego problemu opisuje znacznie mniejszy odsetek badanych - 42%, natomiast na terenach wiejskich 36%.

Wykres 6. Postrzeganie zanieczyszczenia powietrza w kategoriach osobistego problemu

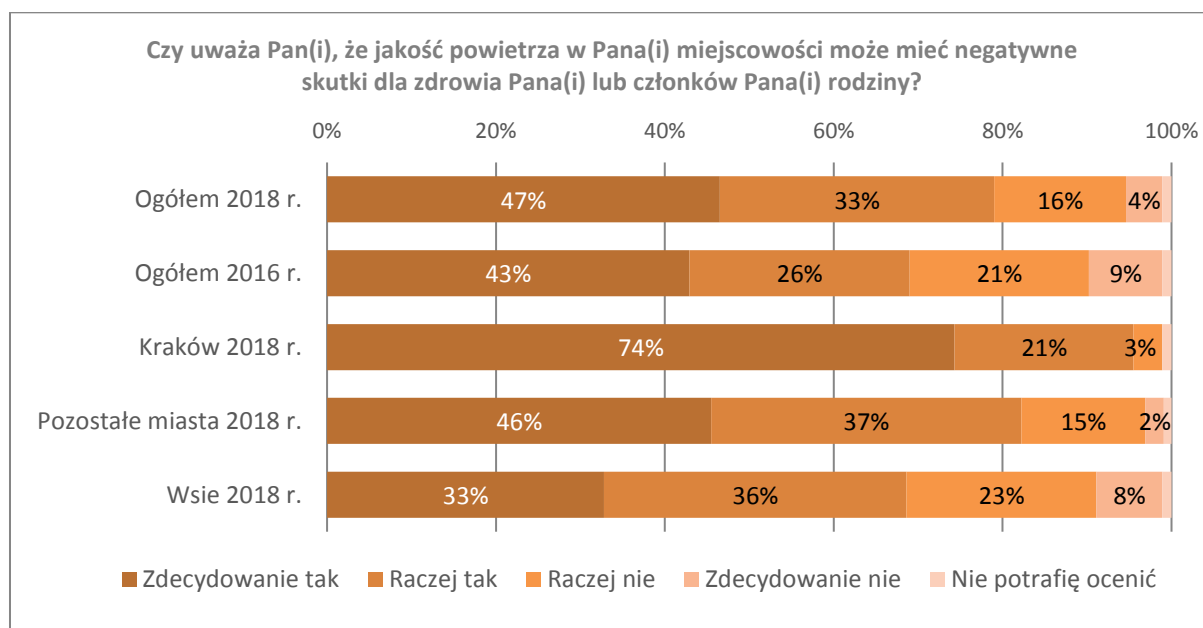
Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

Postrzeganie zanieczyszczenia powietrza w kategoriach osobistego problemu ściśle związane jest również z wykształceniem mieszkańców województwa. **Osoby z wyższym wykształceniem znacznie częściej skłonne są określać zanieczyszczenia powietrza jako bardzo poważny problem.**

80% badanych mieszkańców Małopolski uważa, że jakość powietrza w miejscu ich zamieszkania może w przyszłości nieść ze sobą negatywne konsekwencje zdrowotne dla ich samych lub członków ich rodzin. W porównaniu do 2016 r. udział ten wzrósł o 11%. Wśród mieszkańców Krakowa analogiczny odsetek kształtuje się już na poziomie 95%. Najniższy

poziom obaw przed skutkami oddychania zanieczyszczonym powietrzem prezentują mieszkańcy terenów wiejskich, gdzie odsetek wskazujących na potencjalne negatywne konsekwencje w tym względzie wynosi 69%. Czynniki, które warunkują postawy w tej materii są również fakt posiadania nieletnich dzieci oraz wykształcenie. **Osoby wychowujące dzieci częściej skłonne są wiązać problem zanieczyszczenia powietrza z potencjalnymi skutkami zdrowotnymi.** Analogicznie, badani legitymujący się wyższym wykształceniem, częściej są świadomi związków pomiędzy zanieczyszczeniem powietrza a stanem zdrowia swoim lub członków swojej rodziny.

Wykres 7. Ocena zdrowotnych skutków zanieczyszczenia powietrza

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

Wyniki badań wskazują, że mieszkańcy Małopolski zdają sobie sprawę jedynie z niektórych konsekwencji zdrowotnych wywołanych zanieczyszczeniem powietrza. Ponad 70% badanych wskazuje, że skutkiem oddychania zanieczyszczonym powietrzem są przede wszystkim choroby dróg oddechowych, w tym obturacyjna

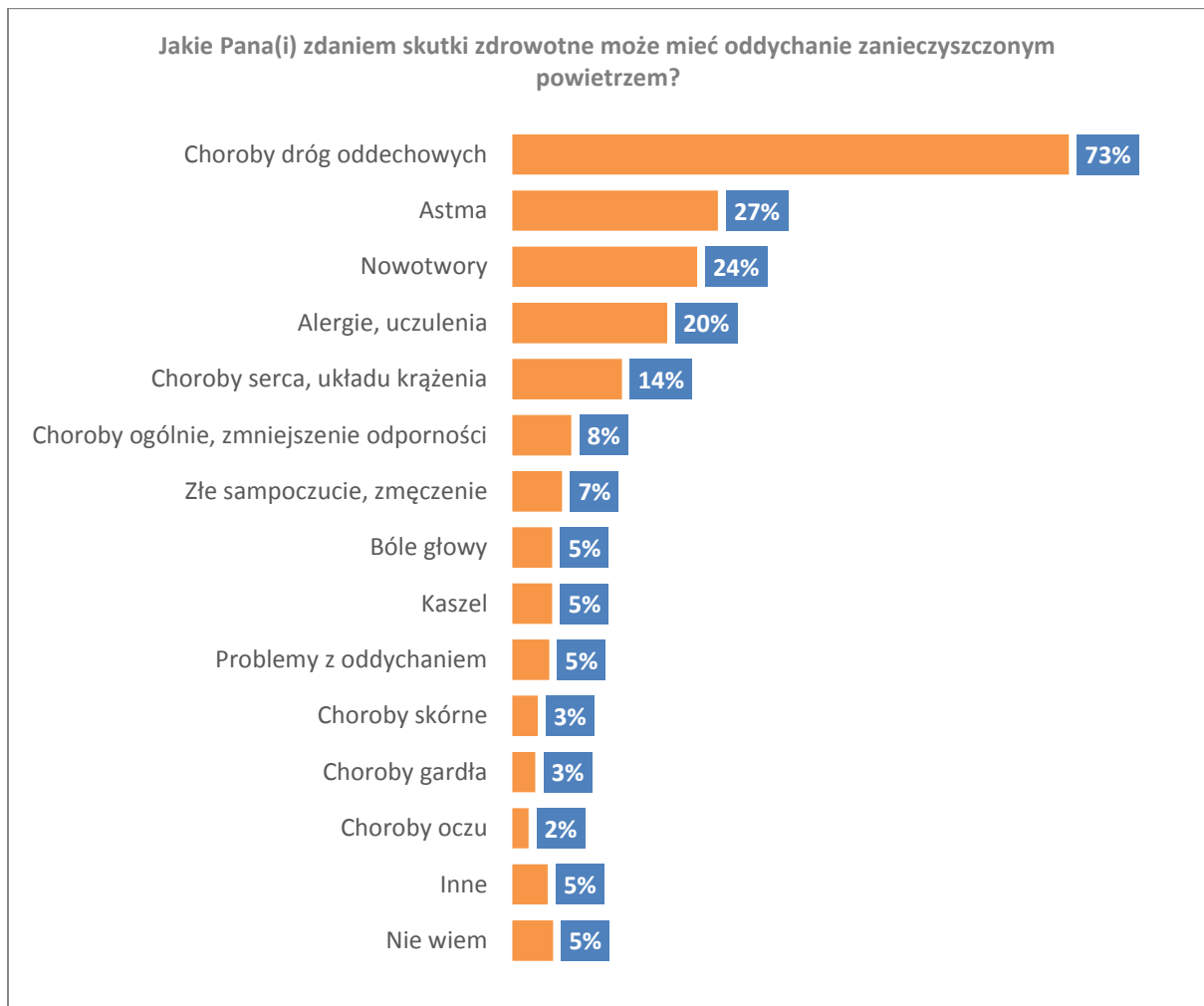
choroba płuc, zapalenie oskrzeli, zapalenie płuc, infekcje górnych i dolnych dróg oddechowych i wiele innych schorzeń związanych z układem oddechowym. W tej grupie często wymieniana jest również astma. Co czwarty badany twierdzi, że zanieczyszczenie powietrza jest przyczyną nowotworów, głównie raka płuc.

20% respondentów wskazuje na alergie i uczulenia. Często podkreśla się, że dotyczą one przede wszystkim dzieci. Co siódmy badany łączy zanieczyszczenia powietrza z chorobami układu krążenia i schorzeniami serca. Mniej licznie wymieniano takie dolegliwości jak bóle głowy, ogólnie zmniejszenie odporności organizmu prowadzące do zwiększenia częstotliwości zachorowań, choroby skórne, choroby gardła, kaszel oraz choroby oczu. Rzadko łączono natomiast zanieczyszczenia powietrza ze schorzeniami układu nerwowego. Co znamienne, jedynie sporadycznie wskazywano na podwyższoną szkodliwość zanieczyszczenia dla kobiet w ciąży czy małych dzieci.

Zaledwie co dwudziesty respondent nie był w stanie podać żadnych skutków zdrowotnych

oddychania zanieczyszczonym powietrzem. Z reguły badani, którzy wskazywali na konsekwencje ekspozycji organizmu na zanieczyszczone powietrze, byli w stanie wymienić po kilka możliwych negatywnych skutków oddychania niskiej jakości powietrzem. W porównaniu z 2016 rokiem, wzrosła świadomość wpływu zanieczyszczenia powietrza na występowanie chorób dróg oddechowych (o 10 punktów procentowych) oraz chorób serca i układu krążenia (o 6 punktów procentowych). Niestety wiedza na temat negatywnego oddziaływania zanieczyszczenia powietrza na zapadalność i zaostrzenia chorób serca i układu krążenia wciąż pozostaje na niskim poziomie, pomimo, że jest to jeden z głównych skutków zdrowotnych oddychania zanieczyszczonym powietrzem.

Wykres 8. Skutki zdrowotne oddychania zanieczyszczonym powietrzem

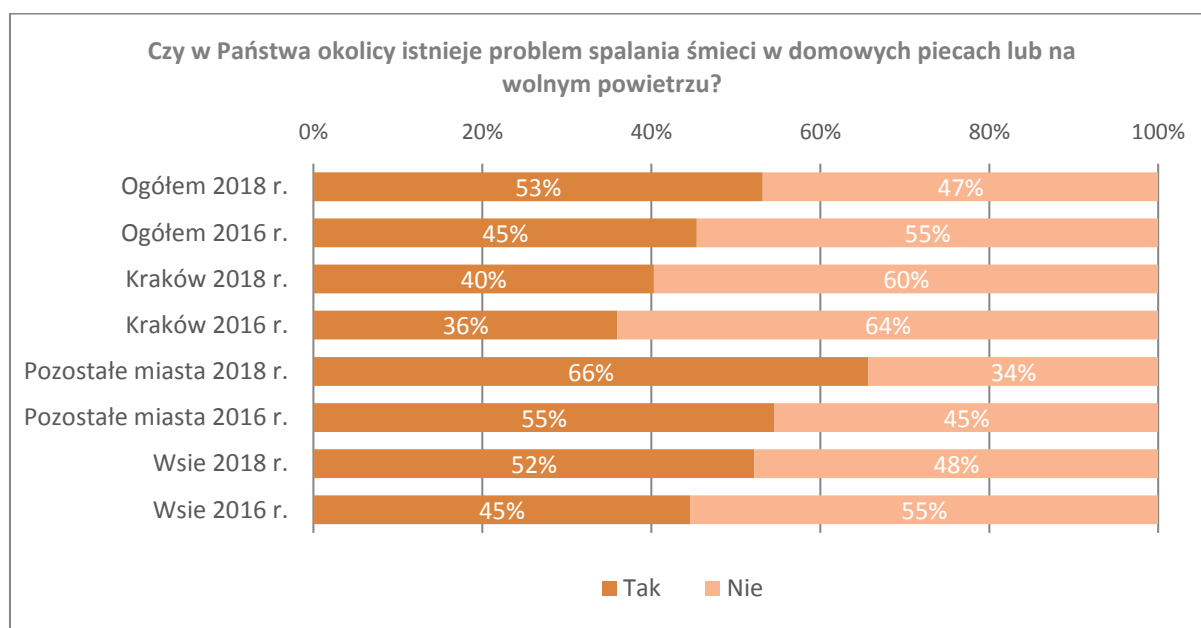
Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000. Respondent miał możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, więc dane nie sumują się do 100%. Wskazania spontaniczne.

Spalanie odpadów

Wyniki badań wskazują, że spalanie odpadów dotyka swoimi skutkami znaczną część mieszkańców województwa małopolskiego. Ponad połowa badanych wskazuje, że ma do czynienia w swojej okolicy z problemem spalania śmieci w domowych piecach lub na wolnym powietrzu. Porównanie wyników z badaniami zrealizowanymi w 2016 r. dowodzi ponadto, że **mieszkańcy województwa coraz częściej zwracają uwagę na to zjawisko** – o problemie spalania śmieci w okolicy mówiło wówczas 45% badanych. **Najczęściej tego rodzaju doświadczenia deklarują osoby zamieszkujące mniejsze miasta województwa.** Dwie trzecie respondentów należących do tego segmentu uważa,

że problem ten dotyczy ich okolicy. Analogiczny odsetek dla stolicy województwa Małopolskiego jest znacznie niższy, choć i tak istotnie wysoki, gdyż kształtuje się na poziomie 40%. Na terenach wiejskich problem spalania odpadów zauważa 52% badanych. **Fakt dostrzegania problemu spalania odpadów jest ściśle związany z wykształceniem.** Wśród osób z wykształceniem podstawowym na problem ten wskazuje nieco ponad 30% badanych, podczas gdy wśród badanych legitymujących się wykształceniem wyższym odsetek ten przekracza już 60%.

Wykres 9. Problem spalania śmieci

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

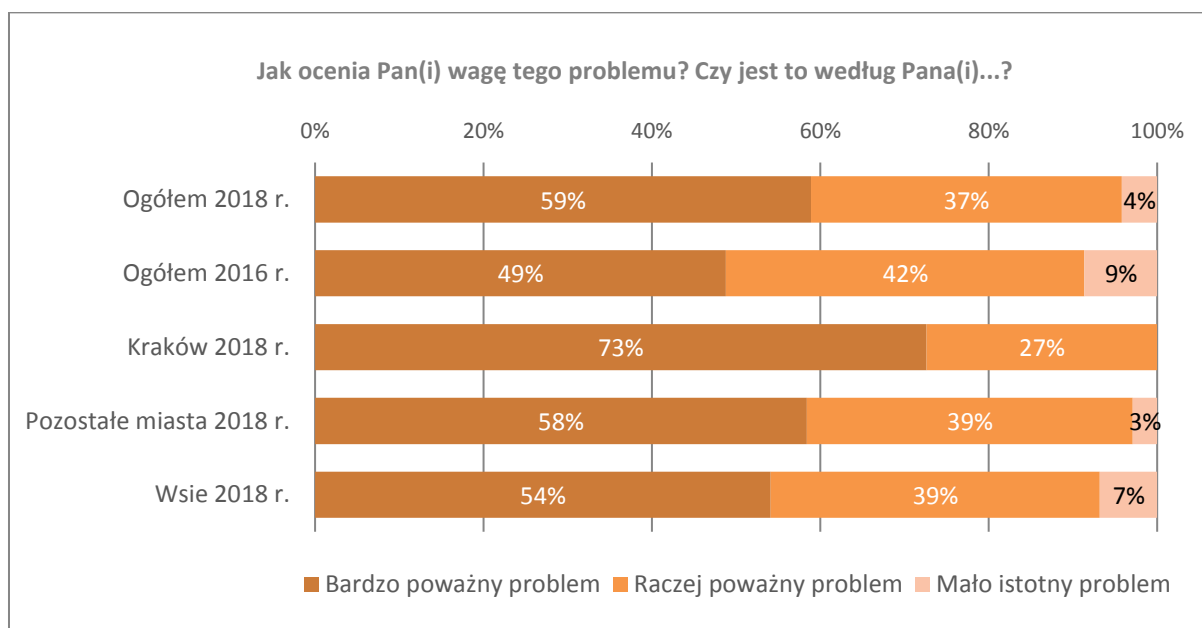
Zaledwie 4% badanych z grupy tych mieszkańców, którzy dostrzegają występowanie zjawiska spalania odpadów w ich miejscowości skłonnych jest traktować ten problem jako

mało istotny. Zdecydowana większość badanych z analizowanej grupy twierdzi, że spalanie śmieci to problem poważny lub nawet bardzo poważny. Najczęściej jego istotną wagę podkreślają mieszkańcy Krakowa. Ponad 70%

wśród tych mieszkańców stolicy Małopolski, którzy stykają się ze zjawiskiem spalania śmieci, określa ten problem jako bardzo poważny. Nieco rzadziej tak kategorię stwierżeń w odniesieniu do spalania odpadów skłonni są

natomiast używać mieszkańcy terenów wiejskich. Generalnie jednak, w stosunku do 2016 r., mieszkańcy Małopolski częściej skłonni są podkreślić wagę problemu spalania odpadów.

Wykres 10. Waga problemu spalania śmieci

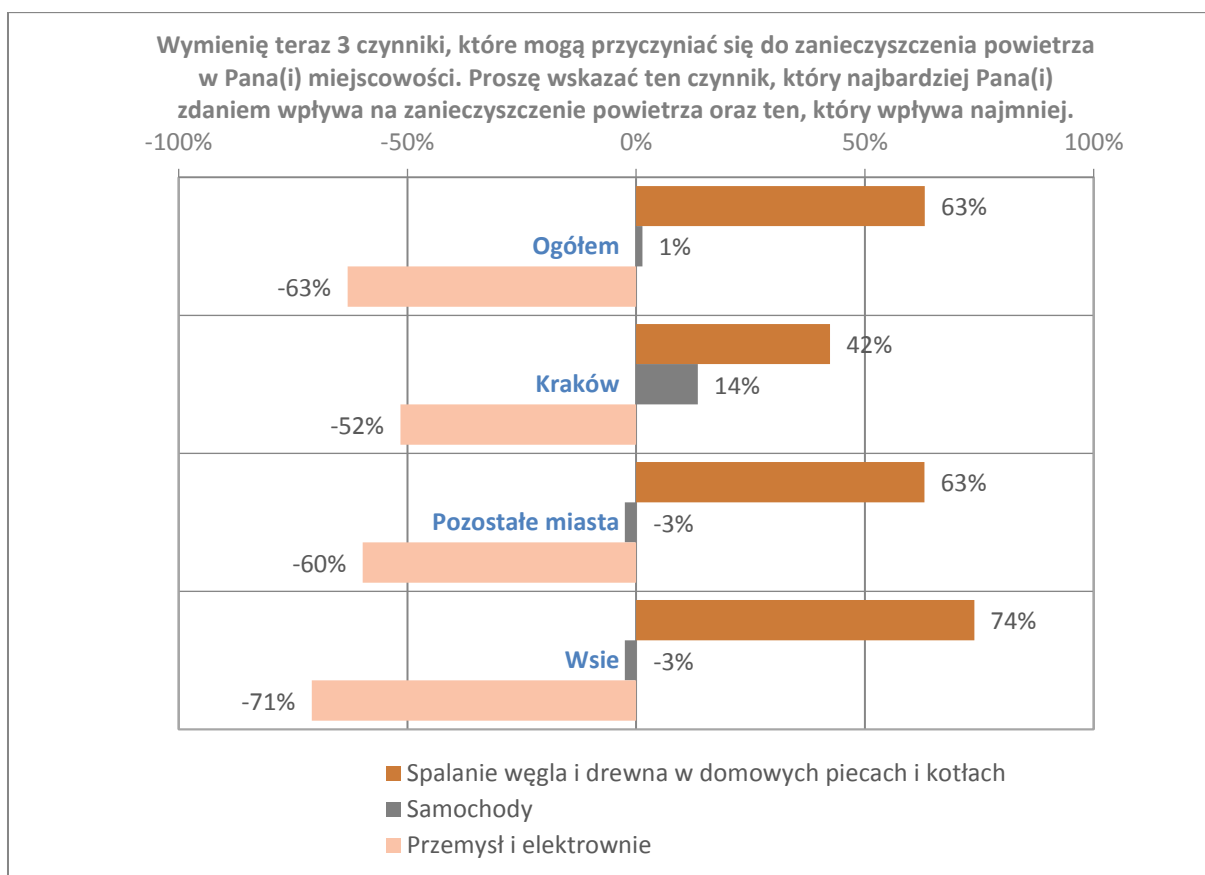
Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=530.

Ocena przyczyn zanieczyszczenia powietrza

Mieszkańcy Małopolski w sposób jednoznaczny hierarchizują źródła zanieczyszczenia powietrza w miejscu ich zamieszkania. Badanym przedstawiono trzy potencjalne źródła zanieczyszczenia powietrza w ich miejscowości i poproszono o wybór tego źródła, które ich zdaniem najbardziej przyczynia się do zanieczyszczenia powietrza oraz wskazanie tego, którego wpływ jest najmniejszy. Na podstawie wyborów respondentów utworzono ranking stanowiący w przypadku każdego ze źródeł różnicę pomiędzy odsetkami wskazań na dane źródło

jako główną przyczynę zanieczyszczenia oraz odsetkami wskazań na to samo źródło, jako najmniej przyczyniające się do obniżenia jakości powietrza. Wynik tej procedury przedstawiono na poniższym wykresie. Im wyższą dodatnią wartość procentową uzyskało dane źródło tym częściej wskazywane jest jako główne źródło zanieczyszczeń. Analogicznie wartość ujemna oznacza częstsze wskazania na dane źródło jako najmniej przyczyniające się do zanieczyszczenia.

Wykres 11. Ranking przyczyn zanieczyszczenia powietrza w miejscowości zamieszkania

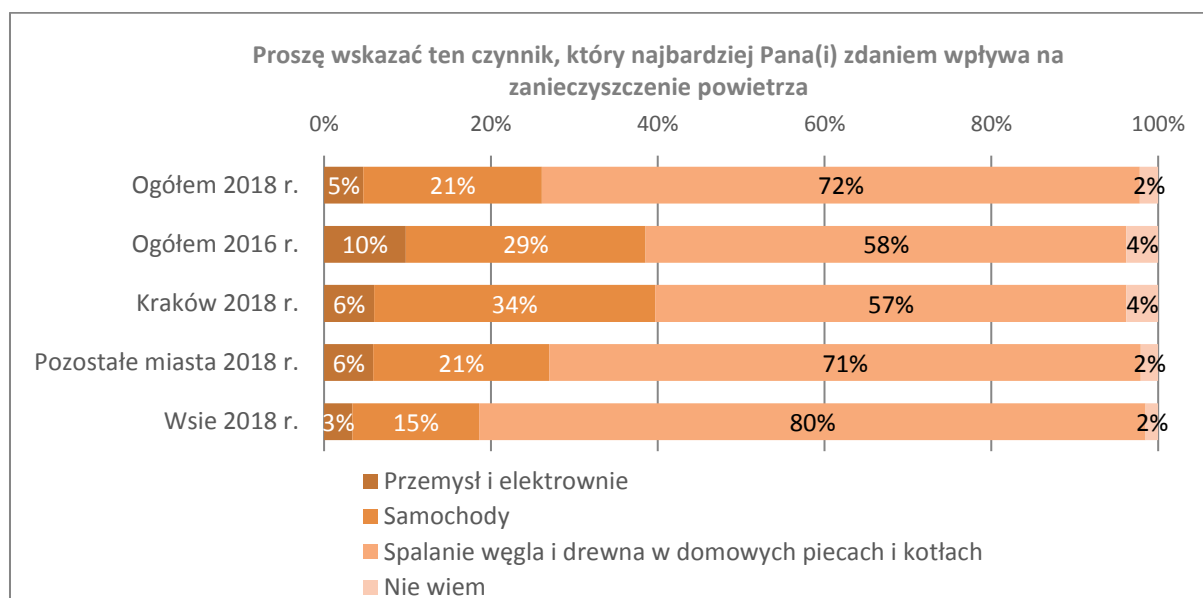

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

Aż 72% wszystkich badanych wskazało na spalanie węgla i drewna w domowych piecach i kotłach jako główną przyczynę zanieczyszczenia powietrza (58% w 2016 r.). Równocześnie tylko 9% respondentów uznało to źródło jako najmniej szkodliwe (15% w 2016 r.). W rankingu tym na kolejnej pozycji znalazł się transport drogowy. Należy jednak zauważyć, że wartość osiągnięta przez to źródło jest znacznie niższa w stosunku do zajmującej czołową pozycję niskiej emisji ze źródeł grzewczych. **Mieszkańcy Małopolski z reguły na ostatnim miejscu**

w rankingu plasują źródła przemysłowe. Kształt tej hierarchii jest niezmienny bez względu na miejsce zamieszkania. Należy jednak odnotować, że w Krakowie wybory mieszkańców są bardziej zróżnicowane niż w innych miejscowościach (większy udział wskazań na transport drogowy), choć i tak 57% mieszkańców stolicy Małopolski wymienia emisję ze źródeł grzewczych jako główną przyczynę zanieczyszczenia powietrza.

Wykres 12. Główne źródła zanieczyszczenia powietrza w miejscowości

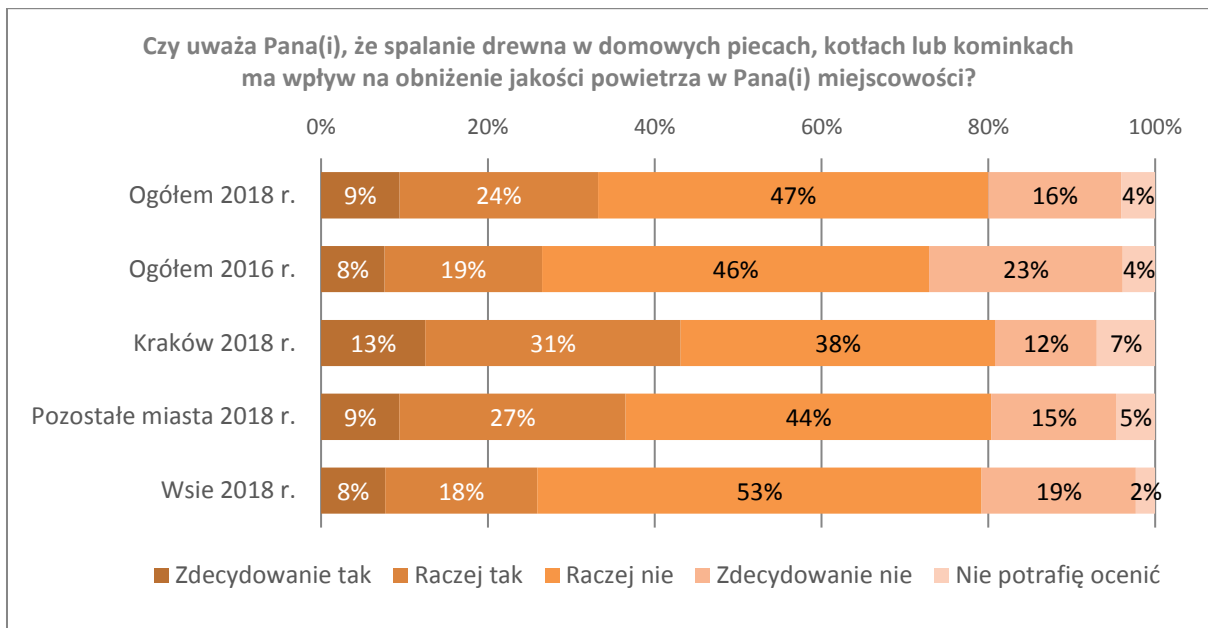

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

Badanych dopytano również o ich opinię na temat wpływu spalania drewna w piecach, kotłach i kominkach na jakość powietrza w ich miejscowości. Najczęściej problem upatrują w tym procederze mieszkańcy Krakowa. **Co siódmy mieszkaniec stolicy Małopolski zdecydowanie podkreśla, że spalanie drewna w negatywny sposób odbija się na jakości powietrza w mieście, a dalsze 31% uznaje taką ewentualność za prawdopodobną.** Najbardziej

spalanie drewna z jakością powietrza skłonni są łączyć mieszkańcy terenów wiejskich. Tylko 27% z nich wskazuje, że wykorzystanie drewna w celach grzewczych może wywierać negatywny wpływ na jakość powietrza w ich miejscowości. Również w przypadku tego zagadnienia możemy zaobserwować niewielką, ale istotną zmianę od 2016 r., w postrzeganiu jego wpływu na wzrost zanieczyszczenia powietrza.

Wykres 13. Ocena wpływu spalania drewna na jakość powietrza w miejscowości

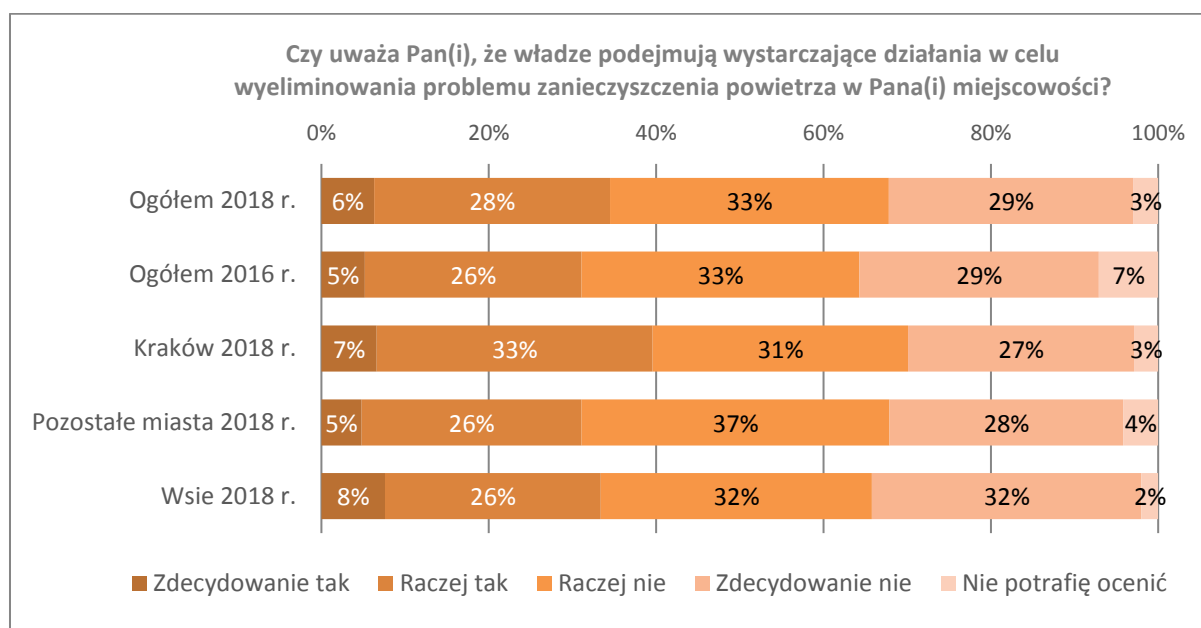
Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

Działania na rzecz ograniczenia zanieczyszczenia powietrza

Mieszkańcy, którzy dostrzegają problem zanieczyszczenia powietrza w miejscowościach ich zamieszkania, podobnie jak to miało miejsce w 2016 r., przeważnie negatywnie postrzegają aktywność władz w zakresie działań zmierzających do redukcji zanieczyszczenia. **Zaledwie co trzeci badany z analizowanej grupy twierdzi, że władze wywiązują się ze swoich obowiązków** w tym względzie w wystarczającym stopniu, natomiast niemal dwie trzecie responden-

tów wyraża na ten temat opinię krytyczną. **Największy odsetek osób, które dostrzegają aktywność władz w obszarze redukcji zanieczyszczenia powietrza odnotować można w Krakowie. Aż 40% mieszkańców stolicy Małopolski uważa, że działania podejmowane przez lokalne władze są wystarczające. Najwięcej z kolei głosów negatywnych pojawia się w mniejszych miastach.**

Wykres 14. Ocena działań władz mających na celu poprawę jakości powietrza

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=720.

Badanych, którzy oceniają jakość powietrza w swojej miejscowości jako niską lub bardzo niską poproszono o sugestie w zakresie możliwych sposobów na rozwiązanie tego problemu. **Znaczna część mieszkańców Małopolski wyraża przekonanie, że rozwiązanie problemu**

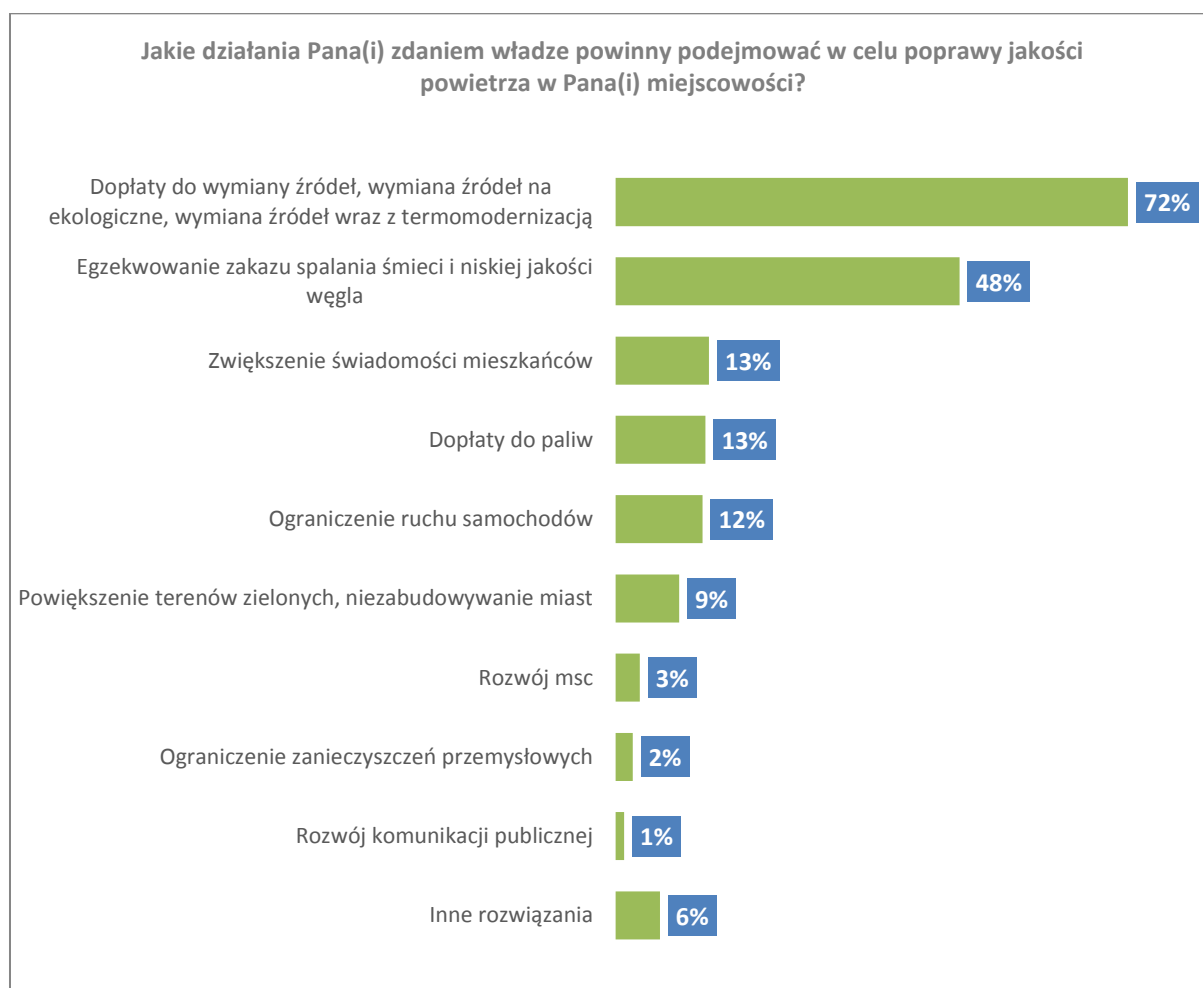
zanieczyszczenia powietrza może odbyć się wyłącznie poprzez istotne ograniczenie liczby źródeł grzewczych opartych na węglu, przy równoczesnym znacznym obniżeniu ilości węgla wykorzystywanego w indywidualnych go-

spodarstwach lub nawet, w skrajnych wypadkach, całkowitym zakazie wykorzystania tego paliwa. Wskazuje się tutaj na konieczność wprowadzenia dopłat do wymiany źródeł grzewczych wykorzystujących węgiel, lub zwiększenia ich wartości tam gdzie są już dostępne. Postulowane jest także zwiększenie dostępności źródeł ekologicznych oraz rozwój gazyfikacji rejonów, gdzie gaz nie był dotychczas dostępny powiązanej z uruchamianiem programów wspierających finansowo osoby przechodzące na ogrzewanie gazowe. **W tym kontekście pojawiają się również liczne głosy podnoszące konieczność wprowadzenia systemów**

dofinansowania do termomodernizacji budynków, która powinna iść w parze z wymianą systemów grzewczych.

Prawie połowa osób z analizowanej grupy zwraca uwagę na niską jakość paliwa spalanego w indywidualnych źródłach. Chodzi zarówno o niskiej jakości węgiel jak i odpady bytowe czy budowlane. Związane z tym postulaty dotyczą **znaczącego wzmocnienia kontroli indywidualnych palenisk oraz wprowadzenia monitoringu jakości paliwa dostępnego na składach opału.**

Wykres 15. Spontaniczne propozycje działań prowadzących do ograniczenia problemu zanieczyszczenia powietrza

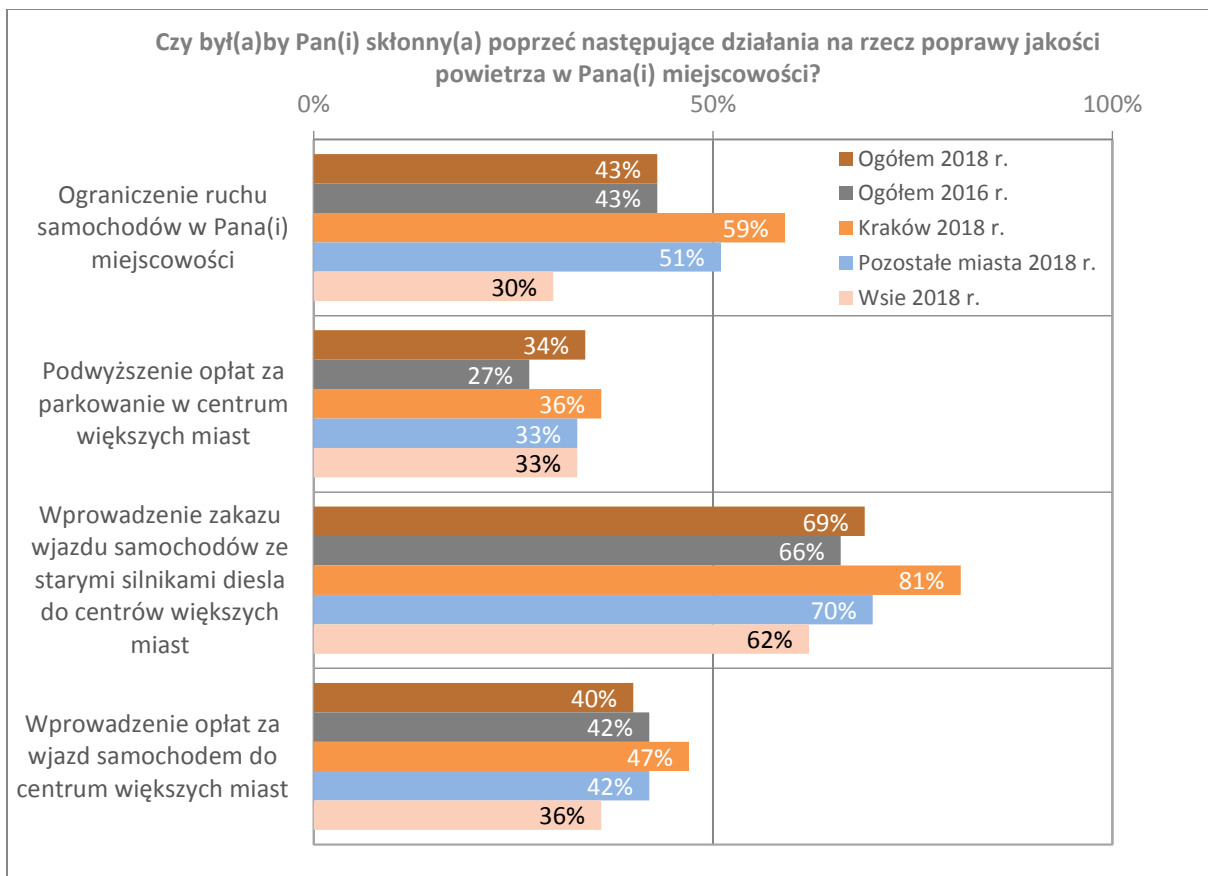
Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=631. Respondent miał możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, więc dane nie sumują się do 100%. Wskazania spontaniczne.

Trzecią grupą, choć proponowaną rzadziej, są działania o charakterze edukacyjnym, zmierzające do zwiększenia społecznej świadomości problematyki zanieczyszczenia powietrza. Rzadziej wymieniane są również pomysły odnoszące się do sfery związanej z transportem drogowym (ograniczenie ruchu pojazdów, budowa obwodnic, kontrole stanu technicznego samochodów, etc.). Co dziesiąty badany z analizowanej grupy zwraca uwagę na konieczność wprowadzenia specjalnych taryf dla osób ogrzewających domy gazem czy energią elektryczną, tak by zachęcić właścicieli domów do korzystania z

tych paliw. Na kolejnym miejscu znalazły się postulaty dotyczące dbałości o ochronę terenów zielonych w miastach i niezabudowywanie kanałów wentylacyjnych.

W trakcie badań respondentom przedstawiono również kilka potencjalnych scenariuszy działań prowadzących do redukcji zanieczyszczenia powietrza wynikającego z ruchu samochodowego oraz z niskiej emisji. W przypadku każdej z propozycji poproszono ich o ocenę swojego poparcia dla tego typu rozwiązania w odniesieniu do swojej miejscowości lub regionu.

Wykres 16. Poparcie dla działań na rzecz poprawy jakości powietrza – transport

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

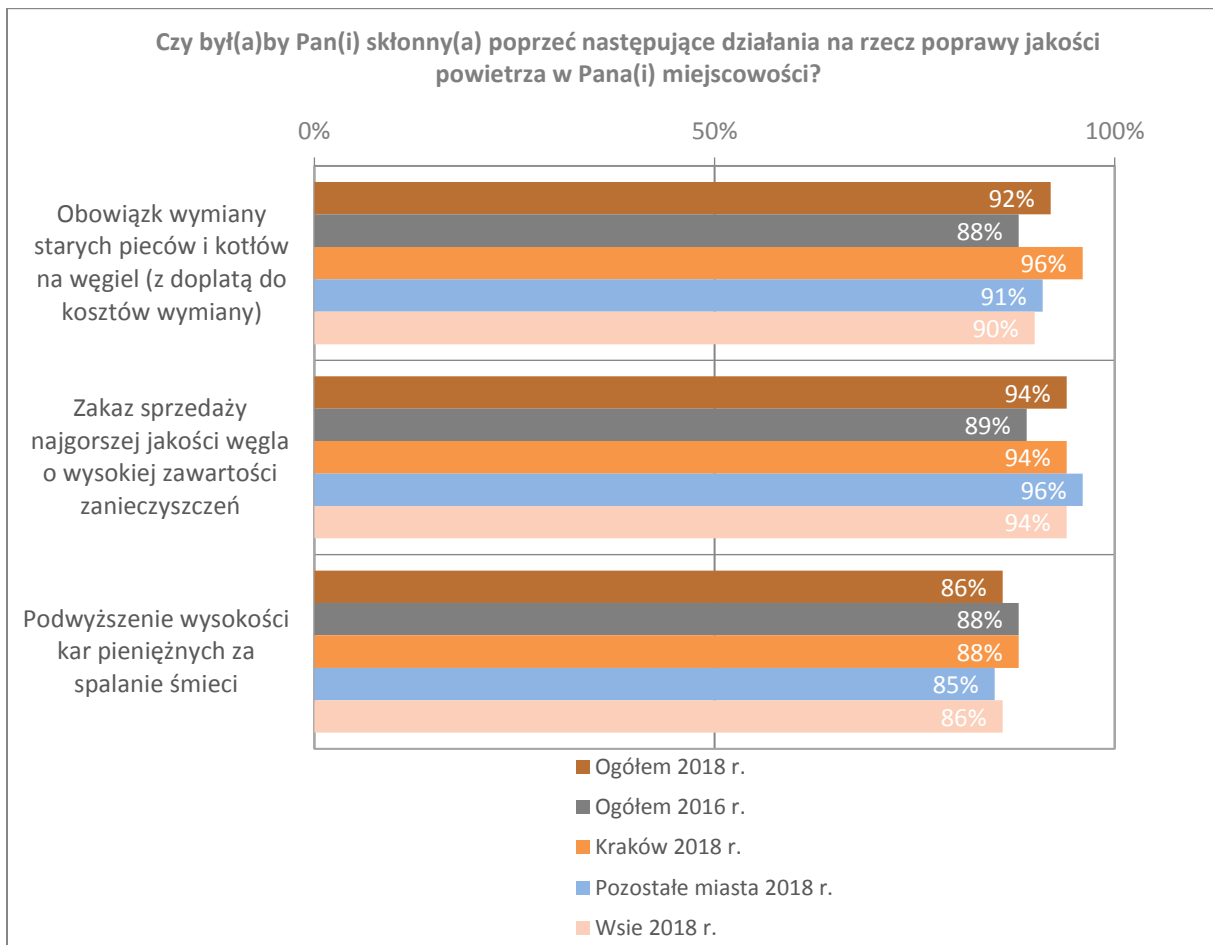
W przypadku rozwiązań dotyczących ograniczenia emisji pochodzącej z transportu **największym poparciem, bez względu na miejsce zamieszkania respondenta, cieszy się wprowadzenie zakazu wjazdu samochodów ze starymi silnikami diesla do centrów większych miast. Rozwiązanie to popiera aż 69% mieszkańców województwa** (66% w 2016 r.). Z kolei propozycja ograniczenia ruchu samochodów w miejscowości zamieszkania pada na podatny grunt już tylko w Krakowie, gdzie poparcie dla tego typu rozwiązania jest wysokie i wynosi niespełna 60%. W innych miastach województwa kształtuje się na poziomie 50%, a na wsiach ma zaledwie około 30% zwolenników.

Testowane w badaniu pomysły dotyczące ograniczenia zanieczyszczenia powietrza wynikającego z niskiej emisji cieszą się niezmiennie od badań zrealizowanych w 2016 r. bardzo wysokim poparciem mieszkańców województwa. **Każda z trzech zaprezentowanych badanym koncepcji z zakresu ograniczenia zanieczyszczenia pochodzącego z niskiej emisji uzyskała bowiem akceptację około 90% respondentów bez względu na miejsce zamieszkania badanych. Oznacza to, że działania polegające na obowiązku wymiany starych kotłów i pieców na węgiel (przy zapewnieniu dopłat do wymiany), zakazie sprzedaży najgorszej jakości**

Na znacznie mniejsze poparcie liczyć można w przypadku pomysłu związanego z podwyższeniem opłat za parkowanie w centrum większych miast. W przypadku wszystkich typów miejscowości udział zwolenników tej propozycji nie przekracza 40%, choć można zauważyć, że poparcie dla tego rozwiązania wzrosło od 2016 r. z odnotowanych wtedy 27% do 34% obecnie. 40% badanych za dobry pomysł uznało wprowadzenie opłat za wjazd samochodem do centrów większych miast. Poparcie dla tego rozwiązania uzależnione jest jednak od wielkości miejscowości zamieszkania – największe jest w Krakowie, najmniejsze na terenach wiejskich.

węgla o wysokiej zawartości zanieczyszczeń, jak i podwyższenie wysokości kar pieniężnych za spalanie śmieci powinny, w przypadku ich wprowadzania w życie, cieszyć się wśród mieszkańców Małopolski dużym poparciem społecznym. Co interesujące, poparcie dla omawianych rozwiązań nie ma związku z rodzajem źródła grzewczego wykorzystywanego przez respondenta do ogrzewania budynku. Wysokie poparcie dla proponowanych rozwiązań dotyczy więc również segmentu tych badanych, którzy do ogrzewania domów korzystają obecnie z pieców i kotłów na paliwa stałe.

Wykres 17. Poparcie dla działań na rzecz poprawy jakości powietrza – niska emisja

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

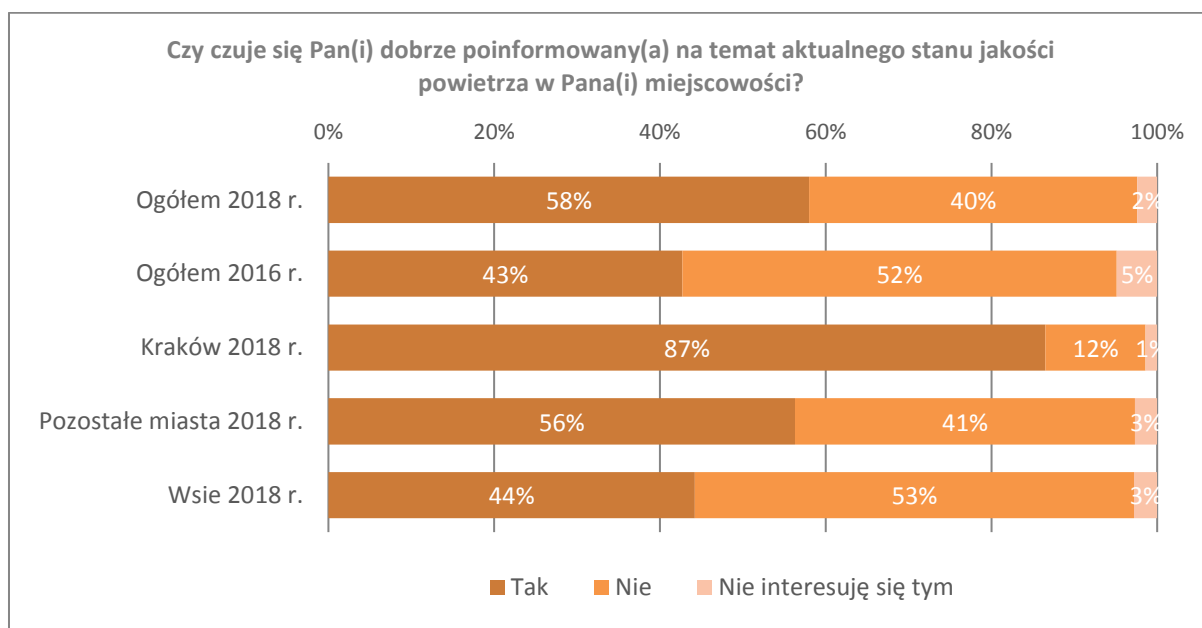
Dostęp do informacji

Wyniki badań wskazują na **znaczne zróżnicowanie w dostępie do informacji na temat stanu jakości powietrza w zależności od miejsca zamieszkania**. Najlepiej sytuacja w tym obszarze wygląda w stolicy Małopolski, gdzie prawie 90% mieszkańców deklaruje dobry poziom poinformowania na temat zanieczyszczenia. W przypadku pozostałych miast województwa deficyt wiedzy w tym zakresie deklaruje około 40% mieszkańców, a na terenach wiejskich ponad 50% badanych. Pokazuje to, że działania in-

formujące i edukacyjne powinny być skoncentrowane w mniejszych miastach i wsiach. Najczęściej za osoby dobrze poinformowane uważają się osoby z najmłodszej grupy wiekowej (do 34 lat) oraz badani legitymujący się wyższym poziomem wykształcenia.

Należy zwrócić uwagę, że **poczucie poinformowania znacznie wzrosło od badań zrealizowanych w 2016 r. Wówczas za dobrze poinformowanych uznawało się 43% badanych, obecnie odsetek ten wzrósł do niemal 60%**.

Wykres 18. Ocena stopnia poinformowania na temat aktualnej jakości powietrza

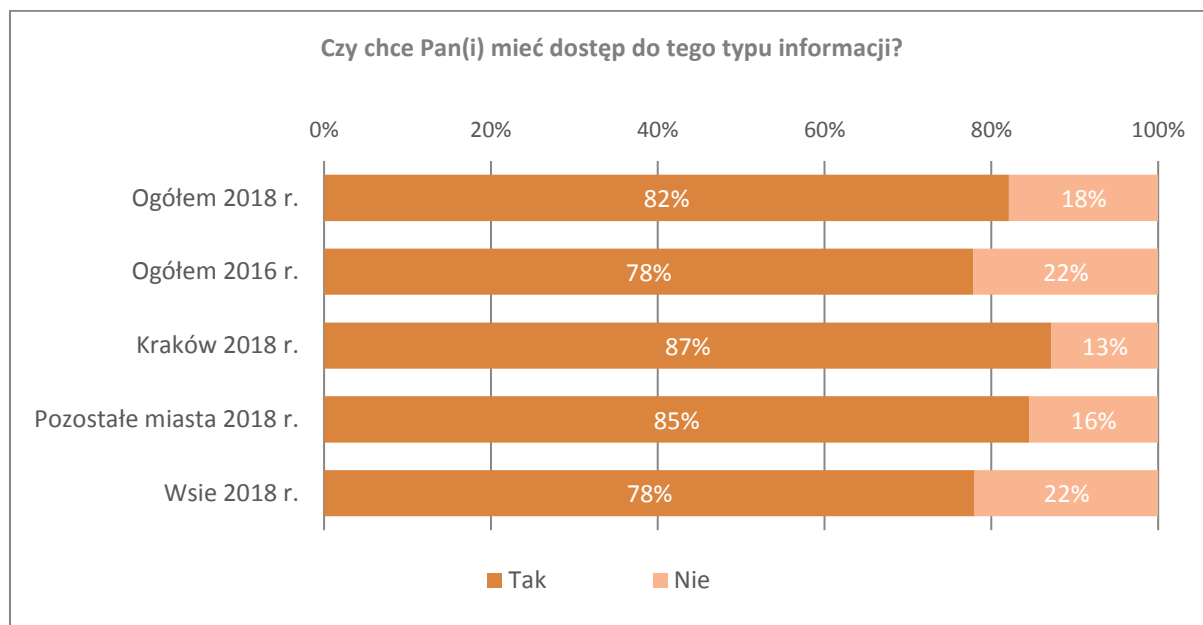
Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

Zdecydowana większość badanych, bez względu na miejsce zamieszkania, przyznaje, że chciałaby mieć dostęp do informacji na temat aktualnego stanu jakości powietrza. Częściej deklarację taką składają osoby do 45 roku życia, wśród których dostępem do informacji

zainteresowanych jest niemal 90% respondentów. W kolejnych grupach wiekowych, do 59 lat oraz 59 lat i więcej, odsetki te wynoszą około 78%. Również wykształcenie ma wpływ na poziom zainteresowania informacjami na temat stanu zanieczyszczenia powietrza – im wyższe

wykształcenie tym częściej badani deklarują chęć dostępu do takich danych.

Wykres 19. Zainteresowanie dostępem do informacji na temat aktualnej jakości powietrza

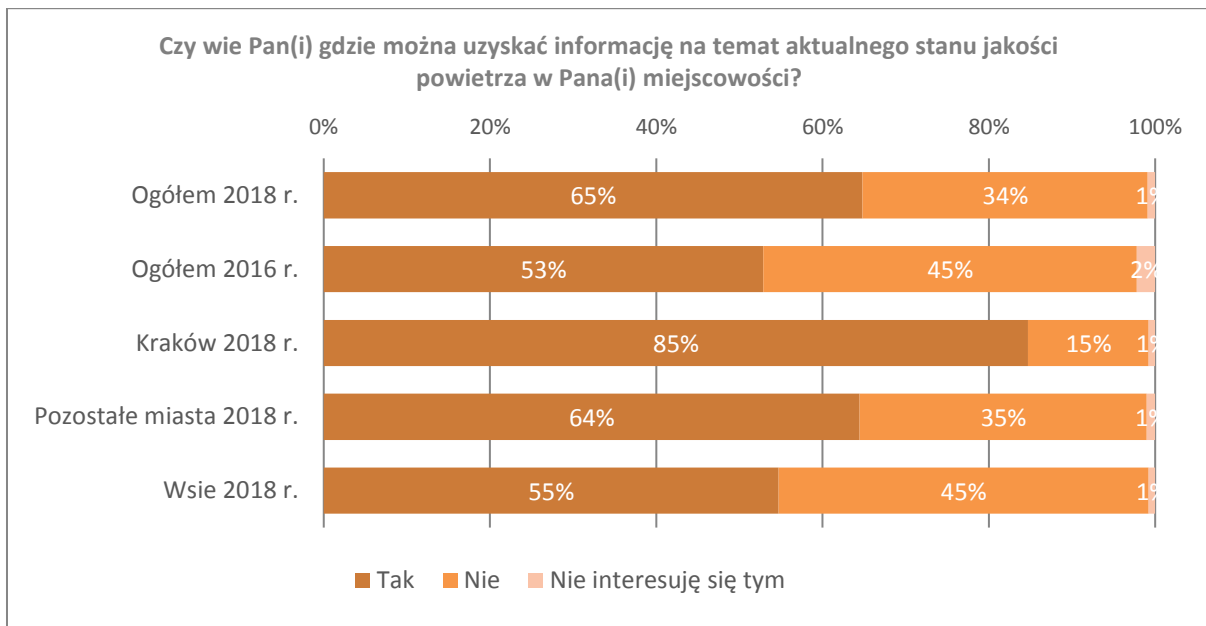

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

65% mieszkańców Małopolski przyznaje, że wie, gdzie potencjalnie można uzyskać informacje na temat aktualnego stanu jakości powietrza w miejscowości ich zamieszkania. Odsetek wyrażających tę opinię wzrósł od ostatnich badań o 12%. Znowu najczęściej deklaracje takie składają mieszkańcy stolicy województwa, gdzie, jak wynika z wcześniej przedstawionych wyników, najwięcej badanych negatywnie postrzega jakość powietrza. W Krakowie ponad 80% badanych wskazuje, że wie gdzie szukać informacji na temat jakości powietrza. W przypadku terenów wiejskich sytuacja przedstawia

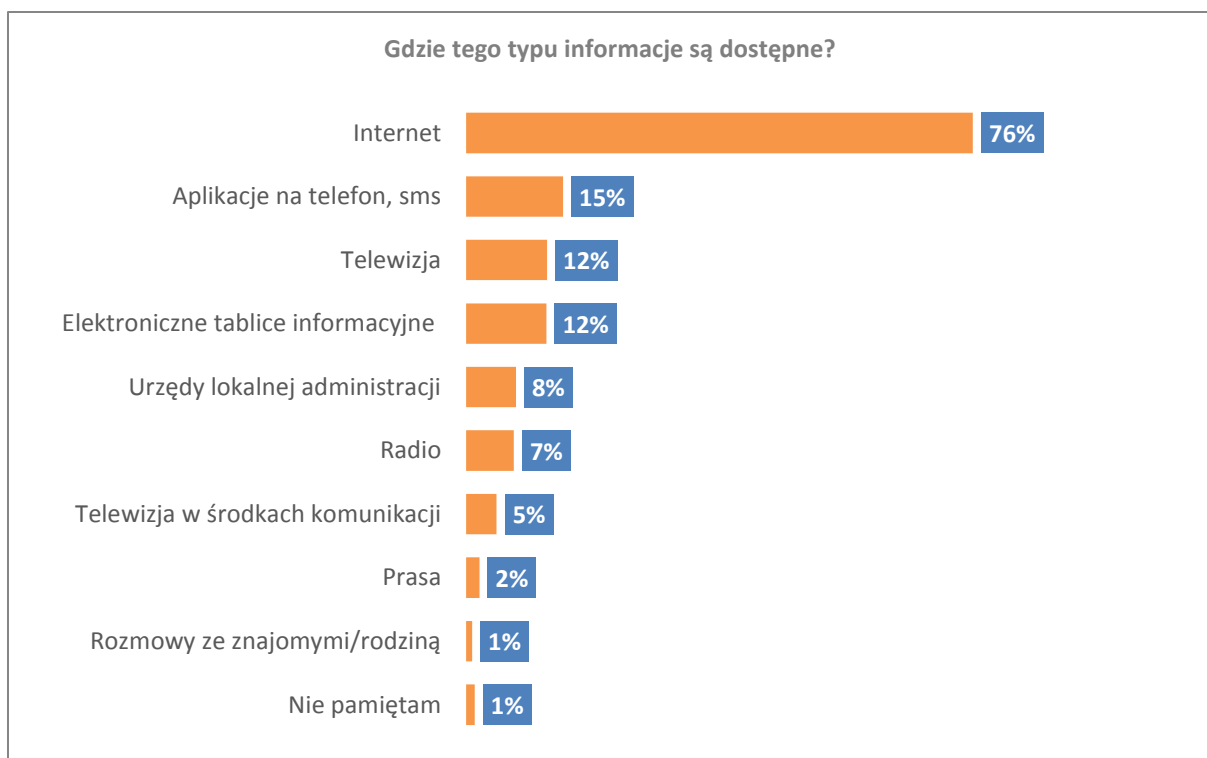
się już nieco gorzej, gdyż odsetek osób, które wiedzą w jaki sposób pozyskać takie dane wynosi 55%. **Jako źródło informacji najczęściej wskazuje się na Internet. W mniejszych miastach i na terenach wiejskich wśród źródeł informacji badani często wymieniają urzędy miejskie lub gminne. Mieszkańcy Krakowa wskazują elektronicznie tablice oraz telewizję w środkach komunikacji miejskiej. Młodszy badani jako wartościowe źródło informacji wymieniali aplikacje na telefony komórkowe. Media publiczne, takie jak telewizja, prasa, czy radio wskazywane były stosunkowo rzadko.**

Wykres 20. Wiedza na temat źródła informacji o aktualnym stanie powietrza

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

Wykres 21. Źródła informacji na temat aktualnego stanu jakości powietrza

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=650 (osoby, które deklarują wiedzę na temat źródeł informacji na temat aktualnego stanu jakości powietrza w miejscowości zamieszkania). Respondent miał możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, więc dane nie sumują się do 100%. Wskazania spontaniczne.

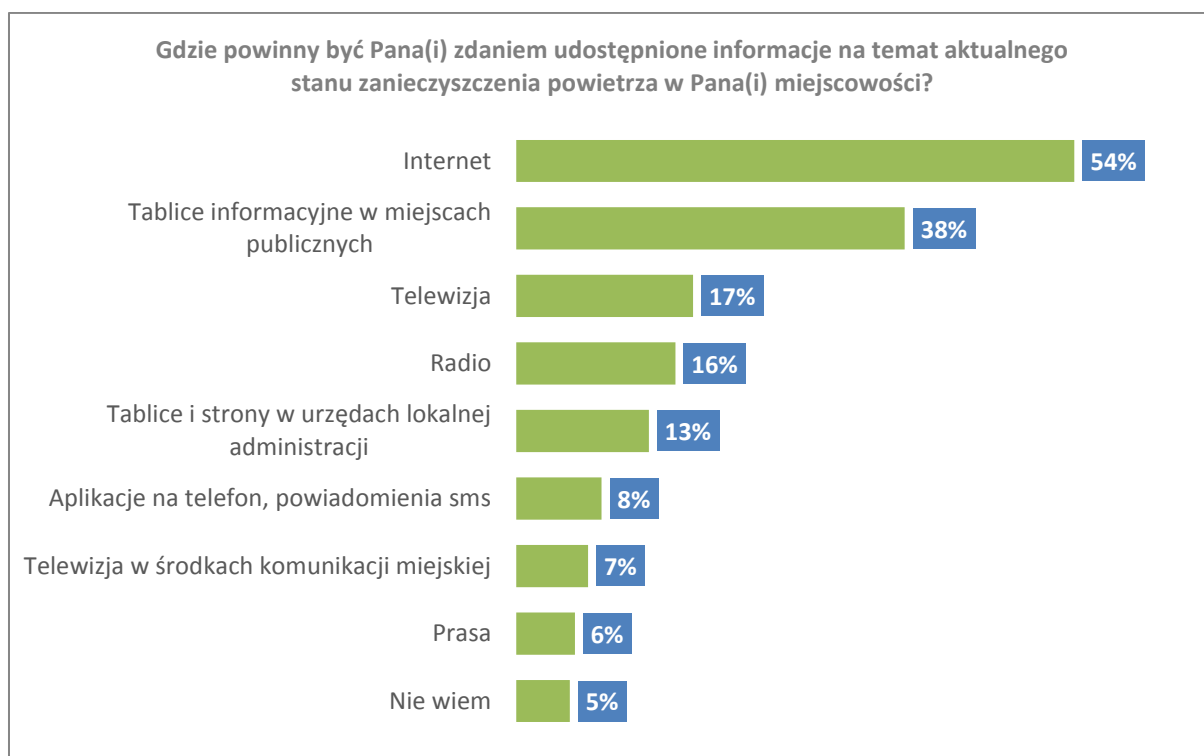
Badani zapytani o preferowane kanały pozyskiwania informacji na temat jakości powietrza, podobnie jak w 2016 r., najczęściej wskazują na strony internetowe. Obecne badania pokazują jednak, że w istotnym stopniu wzrosła waga przekazu za pomocą narzędzi zlokalizowanych w przestrzeni publicznej, głównie tablic informacyjnych umieszczonych w miejscach na co dzień odwiedzanych przez mieszkańców – centrach miejscowości, sklepach, ośrodkach zdrowia oraz szkołach i przedszkolach. Istotnym jest fakt, że rozwiązań takich oczekują zarówno mieszkańcy miast jak i mniejszych miejscowości.

Ponadto badani z terenów wiejskich uważają, że udostępnianie informacji na temat aktualnego stanu jakości powietrza, powinno być zadaniem lokalnych urzędów miejskich lub

gminnych. W tym przypadku również najczęściej oczekuje się aktywności informacyjnej w postaci udostępnienia tablic z informacjami o jakości powietrza w urzędach i centralnych punktach miejscowości lub dostarczania w razie konieczności alertów sms. Wartość tego kanału informacyjnego jest odwrotnie proporcjonalna do wielkości miejscowości – im mniejsza miejscowość tym częściej mieszkańcy wolą opierać się na informacjach od lokalnych władz.

Badani uważają także, że informacje na temat zanieczyszczenia powinny stać się stałą pozycją programu lokalnych stacji telewizyjnych czy radiowych.

Wykres 22. Preferowane źródła informacji na temat aktualnego stanu jakości powietrza

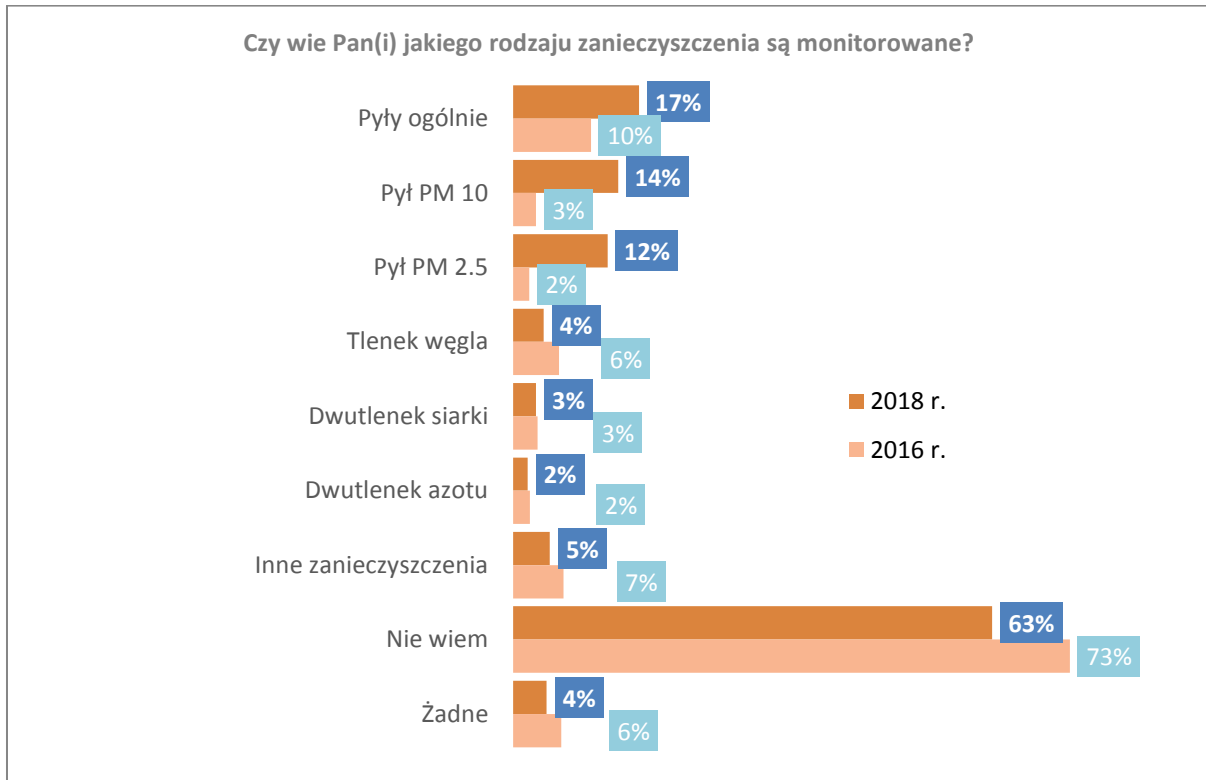

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000. Respondent miał możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, więc dane nie sumują się do 100%. Wskazania spontaniczne.

Wiedzę na temat monitorowanych rodzajów zanieczyszczeń nadal określić można jako ubogą, warto jednak podkreślić, że od 2016 r. dokonał się w tym względzie wymierny postęp. Po pierwsze takie pojęcia jak pył PM 2.5 czy PM 10 nie są już całkowicie anonimowe, tak

jak to miało miejsce w 2016 r. Obecnie wymienia je kilkanaście procent badanych. Po drugie z 73% do 63% spadł odsetek badanych, którzy nie są w stanie wymienić żadnej z monitorowanych substancji.

Wykres 23. Wiedza na temat rodzaju monitorowanych zanieczyszczeń

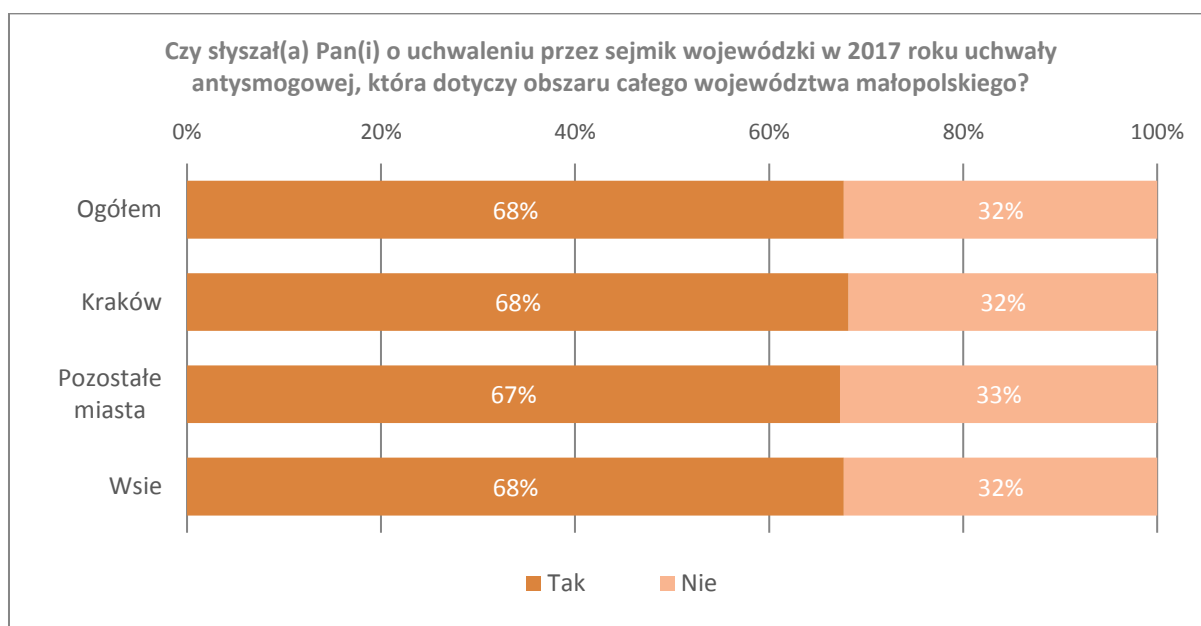
Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000. Respondent miał możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, więc dane nie sumują się do 100%. Wskazania spontaniczne.

Znajomość uchwały antysmogowej

Niemal 70% badanych deklaruje, że słyszeli o uchwaleniu w 2017 r. przez sejmik wojewódzki tzw. uchwały antysmogowej. Nieco częściej wiedzę tę deklarują mężczyźni oraz

osoby legitymujące się wyższym poziomem wykształcenia. Na deklarowaną znajomość uchwały nie wpływa natomiast miejsce zamieszkania.

Wykres 24. Świadomość wprowadzenia uchwały antysmogowej

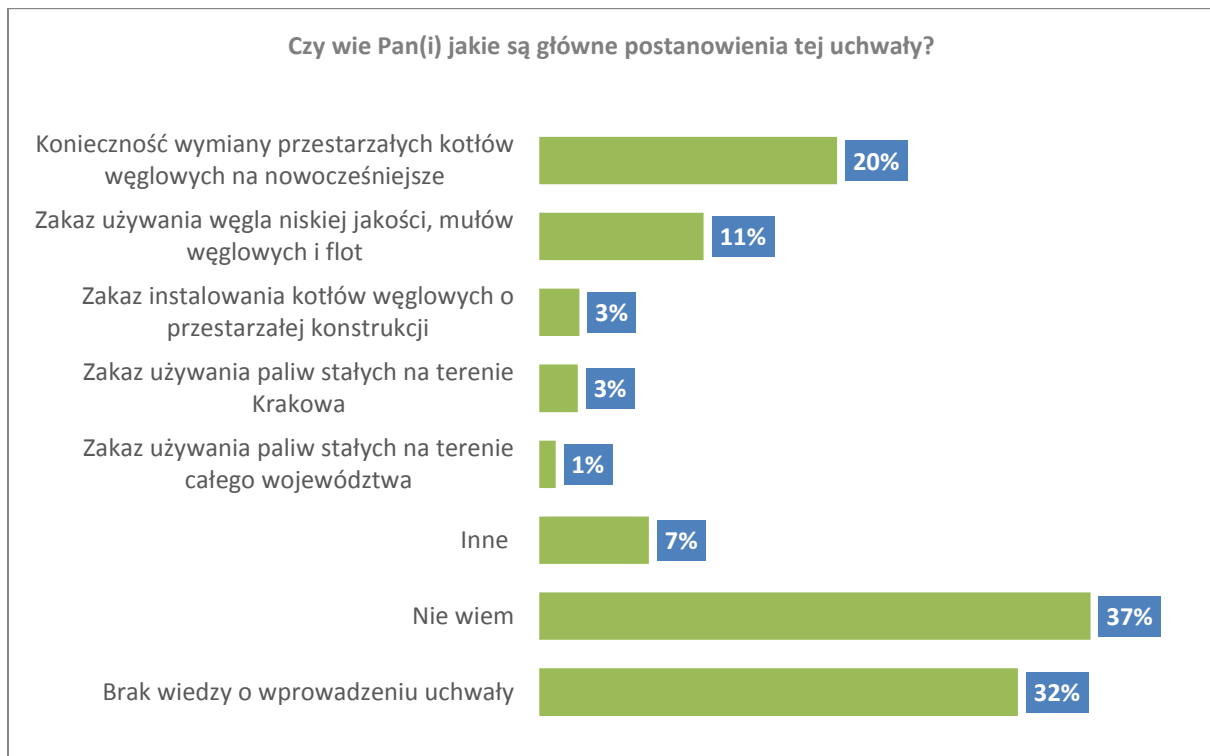

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

Deklarowany fakt świadomości wprowadzenia uchwały antysmogowej nie idzie jednak w parze z rzeczywistą wiedzą dotyczącą jej zapisów. Zaledwie co piąty mieszkaniec województwa wśród zapisów uchwały wymienia konieczność wymiany przestarzałych kotłów węglowych na bardziej nowoczesne, a tylko co dziesiąty wskazuje na zakaz używania węgla niskiej jakości. Sporadycznie zdarza się, że

uchwała mylona jest z zakazem wykorzystania źródeł na paliwa stałe, które wejdzie w życie w przyszłym roku w Krakowie, czy nawet z zakazem wykorzystania paliw stałych w całym województwie. Generalnie **wśród osób, które deklarują, że słyszały o uchwale, ponad połowa wskazuje wprost, że nie wie czego ona konkretnie dotyczy.**

Wykres 25. Znajomość zapisów uchwały antysmogowej

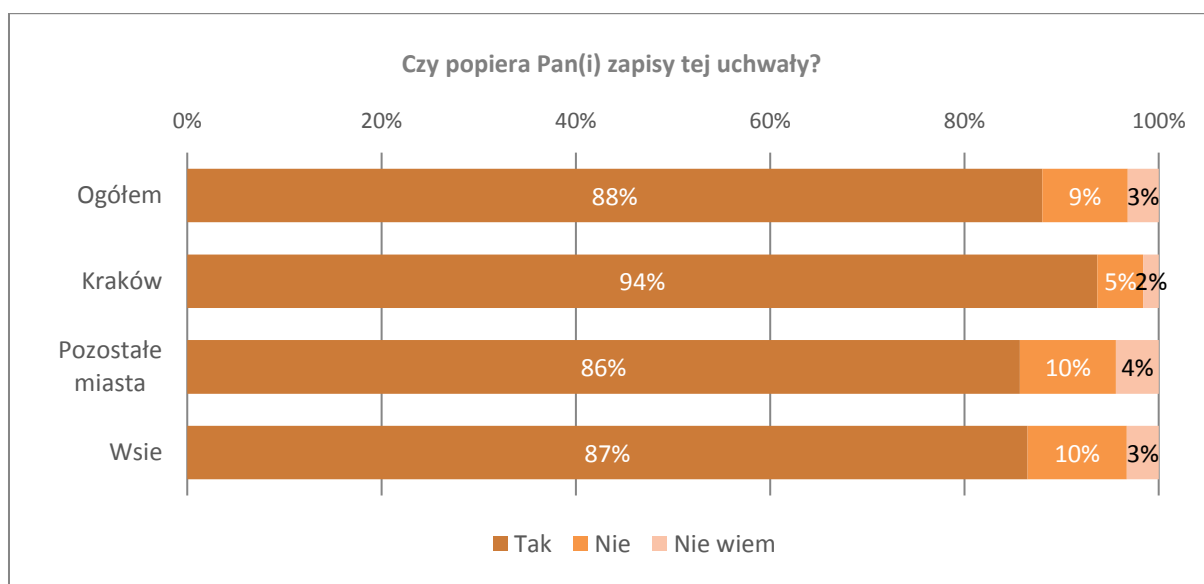

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000. Respondent miał możliwość wskazania więcej niż jednej odpowiedzi, więc dane nie sumują się do 100%. Wskazania spontaniczne.

Wszystkim badanym, bez względu na deklarowaną wiedzę o jej wprowadzeniu i konkretnych zapisach, przedstawiono główne założenia uchwały antysmogowej informując, że zgodnie z jej zapisami mieszkańcy województwa ogrzewający swoje budynki piecami i kotłami na paliwa stałe będą zobowiązani do wymiany tych urządzeń na nowoczesne kotły niskoemisyjne

w perspektywie do 2026 roku, a już teraz wszystkie nowo instalowane lub wymieniane kotły muszą spełniać rygorystyczne wymagania emisyjne. **Zdecydowana większość badanych, niemal 90%, popiera tego typu regulacje**, przy czym najwyższy udział entuzjastów tego rozwiązania odnotować można w Krakowie.

Wykres 26. Poparcie dla zapisów uchwały antysmogowej

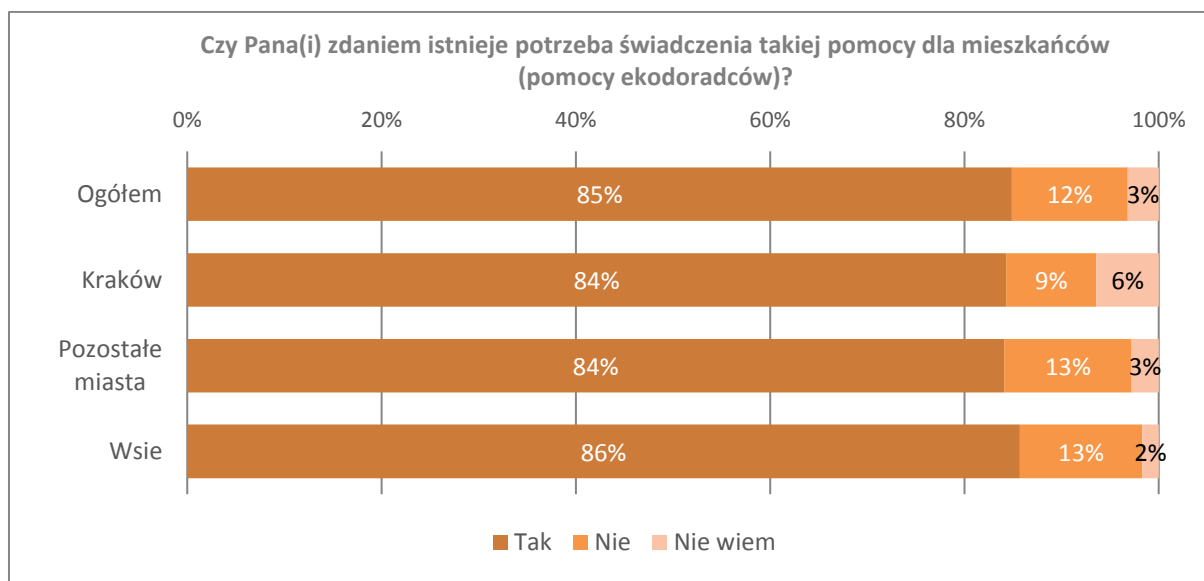

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

Badanych na koniec poinformowano, że w części gmin w Małopolsce zatrudnieni zostali ekodoradcy, których zadaniem jest pomoc mieszkańcom przy doborze ekologicznego ogrzewania domu, otrzymaniu dofinansowania do wymiany pieców węglowych oraz prowadzenie

akcji edukacyjnych. **Zdecydowana większość mieszkańców województwa uważa istnienie tego typu pomocy za zasadne.** Opinia ta nie jest uzależniona od zmiennych socjo-demograficznych.

Wykres 27. Ocena zasadności powoływania ekodoradców

Źródło: opracowanie własne; Podstawa N=1000.

Spis wykresów

Wykres 1. Ocena jakości powietrza w miejscu zamieszkania respondenta	9
Wykres 2. Porównanie oceny jakości powietrza w miejscu zamieszkania respondenta w różnych porach roku – „Czy jakość powietrza w Pana(i) miejscowości jest podobna przez cały rok, czy też w trakcie określonych pór roku ulega ona pogorszeniu?”	10
Wykres 3. Ocena jakości powietrza w miejscu zamieszkania respondenta w sezonie grzewczym.....	12
Wykres 4. Ocena poziomu zanieczyszczenia w dużych miastach i małych miejscowościach	12
Wykres 5. Województwa, w których jakość powietrza jest najgorsza zdaniem mieszkańców Małopolski	13
Wykres 6. Postrzeganie zanieczyszczenia powietrza w kategoriach osobistego problemu.....	14
Wykres 7. Ocena zdrowotnych skutków zanieczyszczenia powietrza	15
Wykres 8. Skutki zdrowotne oddychania zanieczyszczonym powietrzem	17
Wykres 9. Problem spalania śmieci.....	18
Wykres 10. Waga problemu spalania śmieci	19
Wykres 11. Ranking przyczyn zanieczyszczenia powietrza w miejscowości zamieszkania	20
Wykres 12. Główne źródła zanieczyszczenia powietrza w miejscowości.....	21
Wykres 13. Ocena wpływu spalania drewna na jakość powietrza w miejscowości	22
Wykres 14. Ocena działań władz mających na celu poprawę jakości powietrza	23
Wykres 15. Spontaniczne propozycje działań prowadzących do ograniczenia problemu zanieczyszczenia powietrza	24
Wykres 16. Poparcie dla działań na rzecz poprawy jakości powietrza – transport.....	25
Wykres 17. Poparcie dla działań na rzecz poprawy jakości powietrza – niska emisja	27
Wykres 18. Ocena stopnia poinformowania na temat aktualnej jakości powietrza	28
Wykres 19. Zainteresowanie dostępem do informacji na temat aktualnej jakości powietrza	29
Wykres 20. Wiedza na temat źródła informacji o aktualnym stanie powietrza.....	30
Wykres 21. Źródła informacji na temat aktualnego stanu jakości powietrza	30
Wykres 22. Preferowane źródła informacji na temat aktualnego stanu jakości powietrza.....	31
Wykres 23. Wiedza na temat rodzaju monitorowanych zanieczyszczeń	32
Wykres 24. Świadomość wprowadzenia uchwały antysmogowej	33
Wykres 25. Znajomość zapisów uchwały antysmogowej.....	34
Wykres 26. Poparcie dla zapisów uchwały antysmogowej	35
Wykres 27. Ocena zasadności powoływania ekodoradców	35